

Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku häälekandja

Metropoolia

Nr 37
Oktoober
2007

Sest sina saad Kristuse
tunnistajaks kõigile inimestele
selles, mida sa oled näinud
ja kuulnud. (Ap. 22,15)

Me tunnistame armu,
kuulutame halastust,
ei varja heategusid.
(Suurest veepühitsuspalvest)

Foto: Arvo Tarmula

Asjaolu, et teie uus jumalateenistuste pidamise paik sisse pühitseti, olgugi et ta on pisike ja tagasihoidlik, näitab väga hästi, et Jumal ei tee vahet suurtel ja väikestel. Ta ei tee vahet rikkastel ja vaestel, vägevatel ja vähem vägevatel. Jumal seab ennast sisse sinna, kuhu Teda kutsutakse, kus Talle antakse tähtsaim koht.

Ülipühitsetud metropoliidi Stefanuse jutlusest EAÕK Uue-Virtsu Kristuse Sündimise koguduse palvekoja pühitsemisel 30. septembril 2007.

Palveharjumuse tähtsusest. Metropoliit Stefanus. **Lk 2–3** / Ööriku nunnaklooster. Ülempreester Andreas Pöld. **Lk 3** / Välisuudised. Preester Sakarias Leppik. **Lk 4** / Konverents Johannes Kuldsuu surma-aastapäevaks. Preester Tihhon Tammes. **Lk 4** / Tähtpäevad Laimjala, Räpina ja Uue-Virtsu kogudustes. **Lk 5** / Ülempreester Felix Kadarik ning preestrid Tihhon Tammes ja Jüri Ilves. **Lk 5** / Jumalaema paastu- ja palvelaager Pootsi-Kõpu koguduses. Sirje Udu. **Lk 5** / Seminar teemal HIV ja AIDS. Leena Tölpt. **Lk 5** / Kas hing rändab? Ülempreester Mattias Palli. **Lk 6–7** / Reisikiri Ghanast. Kristi Pumbo. **Lk 7–8** / Öndsakskiitmisel. Isa Paisius Athose mäelt. **Lk 14** / Kohtumõistmisest. Püha Johannes Redelikirjutaja. **Lk 15** / Tornimäe ja Muhu-Rinsi Neitsi Maria kogudused. Ülempreester Andreas Pöld. **Lk 15** / **NOORTE-LEHES** EÕNLi üldkoosolek. Preester Jüri Ilves. **Lk 9** / Perelaager Karulas. Aile Ellmann. **Lk 9** / Noortelaager Kaunisniemis. Teele Altmäe. **Lk 9** / Orthofest 2007. Ingmar Kasser. **Lk 16**.

Foto: Gennadi Baranov

Vaimulik mõtisklus *

Kõik pahed ja lahkmeel tulevad südamest, kui sealt kaob rahu ja sisemine terviklikkus. (Vt Mt 12/34).

Jumala tarvis pojasüda, ligimese tarvis Jemasüda ja enese tarvis kohtumõist- ja süda – see tuletab meile meelde, et nii kaua, kuni inimene elab, peab ta hinge tõmbamata võitlema, et esmalt iseennast ära võita. Inimese esimene ja suurim vaenlane on ta, ise õel enda vastu. Sest tema teist ei kuula; ta kuulab vaid seda, mida ütlevad talle tema enda mõtted. Seni kui inimene on avatud oma ego edevale teesklusele, ei saa ta astuda „armu ilma“, millest räägib püha Paulus. Vastupidi, toimiva Vaimu tajumise esmaseks tulemuseks on see, et ego külgetõmme inimvaimule nõrgeneb. Armu toimetel muutub igapäevaelu võrratult lihtsaks, samas kui meie parimadki püüdlused jäävad raskeiks ja rõhuvaiks, kui peame neid teostama ego järeleandmatul tahtel.

Olla kristlane tähendab ennekõike isiklikult liituda elava Jumalaga, keda on täielikult ilmutanud Jeesus, Tema Poeg, Tema Kristus, teiste sõnadega Tema Messias. See tähendab, et vaimulikku elu ei saa muuta lihtsaks ühiskondlikuks eetikaks ega saa kristlikku elu taandada ainuüksi heategevuseks või väärtusteks, mille ainsaks sihiks on lihtsustada ühiskonna sujuvat toimimist. Meie esmaseks kutsumuseks on „anda iseend, üksteist ja kogu oma elu Kristuse, meie Jumala, hoolde“.

Olla Kristuse jänger tähendab olla vaba inimene, keda ähvardused ei kohuta, keda rahaga ei osteta, keda harjumused ja kired kütkeis ei hoia. Inimene, kelle käitumist ei dikteeri mitte grupimoraal või ühiskondlik mugandumine, vaid vabal tahtel kuulnud ja omaks võetud Jumala Sõna. Nõnda, et sellest Sõnast on saanud tema enese kõne ja see ehitab üles tema mõtteid, kujundab taas ja taas inimese liig kalestunud südant. Seda on võimalik saavutada Püha Vaimu juhatusel piiblit

lugedes. Tõepoolest, pühakiri võimaldab meil astuda sügavasse, ülimalt lähedasse osadusse Jumalaga – Isa, Poja ja Püha Vaimuga. Nii avanevad inimese süda ja vaim suure jumaliku armastuse salasusele; Jumal Isa salasuses, kes väsimatult ihkab ja otsib võimalust astuda sügavasse, ülimalt lähedasse osadusse iga inimesega, oma kustumatu ja piiritu armastuse objektiga.

See on midagi hoopis enam kui hetkeline, emotsionaalne usukogemus, mis lubab vabanemist, tervist ja jõukust annetuste ja askeesi kaudu. Viimasel kohtupäeval küsis Jeesus meilt, millist Jumalat me oleme kummardanud: kas ambitsioonide ja edu ebajumalat või Jumal-Isa, kaastunde Jumalat, täis õrnust eeskätt kõigi nende suhtes, kes otsivad õndsakskiitmise voorusi, südamepuhtust ja rahu maailmale? Seega on oluline vahet teha hea ja kurja kriteeriumitel; püsival ja kaduval, tõelisel elul ja olemasolu korraldamisel.

Juba sellist seisundit ihates hakkame me elama. Alguses on usk. Usust sünnib armastus. Sellest viimasest sünnivad head teod, mis omakorda annavad meile ligipääsu Jumala nägemisele. „See nägemine toimub südame tasandil. Seepärast on öeldud, et need, kes on puhtad südamest, saavad näha Jumalat. See ei toimu tulevasel ajastul, jumalariigis, vaid juba praeguses ajas. Kui Jumala armastus rajab endale sinu sisse eluase, kui sa tead, et Tema sind armastab, saad sa kõigest vabaks: (1Kr 7,29-31)“. (Liibanoni mäe metropoliit Georgius Khodr, SOP 243, Pariis 1999, lk 33-34)

Selline käitumine ei tähenda maailma hülgamist, aga kristlane ei tohi kunagi silmist lasta, et ta elab juba praegu ka jumalariigis, mis valitseb tema südames. Ta ei ela enam selle maailma palge kohaselt, sest kannab enesel Kristuse palet.

Ilmselt väidetaks meile vastu: „te unustate, et me elame kurjas maailmas, valelikus, tühis, riuklikus, himuras ja muutlikus maailmas“. Me teame seda kõike, aga mis meisse puutub, siis meie tahame näha sündimas uut maailma, et inimestest saaks uus loodu. Maailmal, kus elame, on oma loogika ja meil, kes me püüdleme jumalariigi poole, on oma loogika ning meile on hästi teada, et selle pärast hakatakse meid taga kiusama ja meil tuleb üle elada palju viletsust. Püha Paulus tuletab oma kirjas room-

lastele (5, 3-5) jätkuvalt meelde, et „viletsus toob kannatlikkuse, kannatlikkus läbikatsutuse, läbikatsutus lootuse. Aga lootus ei jäta häbisse“.

Ekspingutuseta. Iga pingutus on kui ristilöömine, need, kes nõustuvad ristile minema, on oma osa välja valinud – surnuist ülestõusmise, siitilmast alates.

Ka Jumala loogika on lihtne. Meil palutakse anda tunnistust. Aga tunnistuse andmiseks peame nägema Jumalat juba siin ja praegu ja olema selle tunnistajad. Hoia oma liikumatu pilk igal hetkel Jumalal ja leiad Ta alati oma paremalt käelt ja Ta ei lase sul vankuma lüüa (Ap 2,25) ja maailm ei pimesta sind, et sind paremini alla kugistada.

Sest mida on väärt terve maailm, kui see on loobunud andidest, mis tulevad ülevalt? Ainult Jumala valgus, kui see inimeses elab otsekui tuli ja saab inimese eluks eneseks, võib äratada surnuist ja veenvalt kuulutada Jumala võitu ülestõusmises.

Teisiti öeldes: kõik saab alguse Jeesusest ja kõik viib lõpuks Tema juurde välja. Tema kannab endas kõiki inimesi. Ta on ühtaegu see tohutu, kelles me oleme üksteise ihuliikmed, ja samal ajal Sõber, kes võtab vastu igaühe ja armastab igaüht, ning nagu meeldib öelda patriarh Athenagorasel: kes eelistab igaüht. Seepärast ei kõhkle püha Paulus kirjutamast: „teie ei ole iseenese päralt? Sest te olete kallilt ostetud“, Jeesuse Kristuse ristiohvri hinnaga. Ja ta lõpetab sõnadega: „Austage siis Jumalat oma ihus!“ (1Kr 6,19-20)

See üleskutse või hoiatus kehtib iseäranis tänapäeval tööelu kohta, mida suurem enamus meist elab. Selle asemel, et anda järele kiusatusele teha enesele ebajumal oma plaanidest, tööst, ambitsioonidest, oleme esmajärjekorras hoopis kutsutud käima teed taevariigi poole, pingutama oma pääste heaks, muutma intensiivsemaks ja sügavamaks oma vaimulikku elu, st meie elu Jumala Vaimus. Ja lõpuks oleme kutsutud tooma kogu oma elu kiituseohvriks Jumala auhiilgusele.

Nendelt, keda on haaranud tööline töökirg ja kes on oma tööst sõltuvusse sattunud, nagu võib sattuda kangetest meelemürkidest, nõuab taoline ohver tohutut pöördumist, sisemist vabanemist, täiesti uut suundumust. Kõige-

pealt aga meeleparandust oma südames. Ja esimene samm meeleparanduse ja tööelust ärapöördumise teel puudutab meie perekonda, suhteid mehe ja naise vahel, vanemate ja lastega...“ (John Breck, SOP 225, Pariis 1998, lk 20)

Seega – austada Jumalat oma ihus või ihu kaudu – tähendab, et Jumal tahab, et midagi ei läheks kaotsi, aga Ta tahab ka, et muudaksime oma mõtteid ja seda, kuidas me asju kasutame ja et samal ajal oleks iga kasutuse puhul meie igapäevaelus määravaks puhtus.

Arvan, et selles osas tuleks järgida kolme nõudmist.

Esimene nõudmine: püüda viia vastavusse, vähemalt nii palju kui võimalik, oma sõnad ja teod.

Maailma kulgu ei saa muuta. Sõjad ja patt jäävad võimutsema. Tuleb olla realist ja leppida sellega, et maailm on alati niisugune olnud ja miski ei muutu. Aga reaalsustaju ei tohi tappa lootust ega vähendada või sootuks lõpetada meie pingutusi. Me teame, et maailma pale jääb alati samaks, muuta tuleb maailmakorraldust ja maailma vaimu. Pühakirjas pole kusagil öeldud, et oma teisel tulemisel leiab Jumal eest parema maailma. Aga see ei tohi ühelgi juhul võtta meilt vastutust tegutseda maailma paremaks muutmise nimel ja juhatada teised, kes on meie õed ja vennad, uuestisünnile läbi tõe, mis meis on. Iial ei tohi silmist kaotada, et meie maailm elab mitmel registril. Valgus on kõrvuti pimedusega. Kristlane peab lakkamatult valgustama pimedust ja levitama enda ümber valgust. Jumala plaane omaks võttes kohaneb maailm Jumala meetoditega.

Teine nõudmine: püüda võimalikult vähe teistest halba mõelda.

Ärgem kohelgem teisi nii, nagu me ei tahata, et nemad meid kohtleks. Nemad armastavad Kristust omal viisil; neil ei tule puudu ei pühadusest, iluloomisest ega usutarkusest. Meie asi pole hukka mõista, vaid tunnistust anda ja jagada. Selle tulemuseks võib olla suur hingesügavus nii teiste kui meie enese jaoks.

Ja veel. Teist inimest tunneb üksnes Jumal. Tema üksi on kohtumõistja. Pole meie asi Tema asemel Kohtupäeva läbi viia ja veelgi vähem seal kohtunikku mängida.

„K ahtlemata on realiste või neid, kes seda enda kohta väidavad; neid, kes kuulutavad ennast psühhoanalüüsi ja psühhiaatria õpetajateks, aga sageli on nad vaid eelarvamuste ohvrid. Oletagem, et neil õnnestub avastada mõningaid asju või isegi kõike, mis puudutab analüüsitavat isikut. Kas tähendab see siis, et kogu need häbiväärsed teod tulevad tõepoolest südamest? Kui keegi ei suuda omaenese südant mõista, sest on ainult üks, Jumal, kes saab läbi katsuda südameid – sealhulgas minu oma – ja neerusid, siis kuidas saan ma lubada enesel uurida teiste inimeste sügavamaid saladusi, millised ka poleks nende sõnad või käitumine? Inimene on müsteerium, salarus, mille sügavusi saab läbi katsuda ainult Jumal ise, kes on ta loonud. Ja samast loogikast lähtudes on salarus ka iga patune. Mulle on antud üksnes proovida ravida patuste haavu. Sellel hetkel, kui aitan pigem kaasa tema lõhkumisele, teen katki iseenda.” (Liibanoni mäe metropoliit Georgius Khodr, SOP 241, Pariis 1999, lk 33)

Kolmas nõudmine: Anda Püha Vaimu toimimisele ajaloos avatud ja loov mõõde.

Püha Vaim, kui ta on otsustanud puhuda, leiab alati oma väljendusvahendid. Ja need ei piirdu üksnes mõistuse valdkonnaga. Mõistus, mis ei käi läbi südamega, et sealt valgustust leida ja ära tunda oma piire ja nõrkust, muutub üha kibedamaks ja kibedamaks ning suudab asju üksnes talletada, ei enam. Süda on side kõigi asjade vahel.

Ma tahan sellega öelda, et inimene on tähtsam kui tema teod. Iga selle maailma institutsioon, mis piirdub üksnes maailma vaimuga, kaob koos maailmaga. Tuleb tunnistada, et aeg-

ajalt on meie Kirikuteski ellu viidud üldtuntud algatusi ja olnud seal õitsvaid asutusi, mis on ometi osutunud Pühale Vaimule võõraiks.

Samamoodi vajavad ka inimesed, isegi kõige kaugemal kõrbes, et neid armastatakse. Aga kes saaks väita, et ta seda teeb, kui ta ei usu Jumalat, ei mõista, et on Jumalas ja näeb kõike olevat Tema pilgu läbi? Ütle siis enesele, et sinu vend parandab meelt ainult siis, kui sa teda armastad. Seega peab teda armastama, tunnistama, et ta on sinust parem; tunnistama, et iga patune, kurjategija, kõlvatu on ilusam kui sina, sest sa oled kutsutud nägema pahesid iseendas, mitte iialgi aga teistes. Veel kord: sest teist inimest tunneb ainult Jumal, ainult Jumal võib tema üle kohut mõista!

Väidan vastu, ütleksite teie: mis saab siis ühiskondlikust õigusemõistmisest, inimeste kohtust, isegi kirikukohtust? Kuidas tõmmata endas piir selle vahel, mis lubatud ja mis mitte, mis võimalik ja mis mitte?

Vastan järgmise looga (Isa Siimeon Cossek, SOP 225, Pariis 1998, lk. 26). Ühes püha Hieronymuse nägemuses küsis Issand temalt: „Mis sa mulle täna annad, Hieronymus? – Annan Sulle, Issand, oma palve. – Hästi, ütleb Issand, aga mis veel? – Issand, annan Sulle oma lihasuretuse. – Väga hea, ütleb Issand, ja veel? – Issand, annan Sulle kõik oma valvates veedetud ööd. – Väga hea, Hieronymus ja mis sa mulle veel annad? – Issand, annan Sulle armastuse, mida tunnen kõigi nende vastu, kes mind vaatama tulevad. – Suurepärane, ütleb Issand, ja veel? – Oh Issand, ma enam ei tea, mul pole rohkem midagi ... – Kas oled täiesti kindel, Hieronymus?

– Aga muidugi! hüüab Hieronymus. Siis ütleb Issand Hieronymusele: „On midagi, mida sa mulle ei andnud – sinu patud”...

Selles on täpselt kokku võetud Saamaaria naise ja Sakkeuse kogemus; nemad andsid oma patud, ütleb isa Siimeon. Ja see võiks ju olla ka meie kogemus!

Olgu kuidas on, Issand ootab, et tuleksime sellistena nagu oleme, vaestena, nõrkadena, kõigest ilma jäetuna, pidetutena, et öelda Talle: „Ma tean, et Sa mind armastad ja tulen sellisena nagu olen, võia mu haavu oma halastuse palsamiga.”

See on võimalik ainult juhul, kui tuleme alandlikult Issanda pilgu alla. Alandlikkus pole voorus, mis on meie loomumane, selleni pole kerge jõuda, alandlikkus on vastumürk kõrkusele. Sest Adamast saadik kuni aegade lõpuni on inimene kõrkusest märgitud.

Seepärast on alandlikkus „tõeline kõrkuse ravi. Alandlikkus saab olla ainult Jumala kingitus, mis saab alguse armastusest tulvil pilgust, mis ühel päeval meil peatub, millised ka poleks selle Issandaga kohtumise asjaolud. On vaja, et ühel päeval meie elus Issand kohtaks meid, räägiks meiega, armastaks meid nii, et mõistaksime, mitte mõistuse, vaid südamega, et meid armastatakse... See on väga oluline, sest pidevalt pannakse meid proovile lootusetuse, mässumeelega, silmitsi meie nõrkustega, millisel kujul need ka ei esineks. On hetki, mil me ei taha enam kuulda räägitavat neist nõrkustest, mil me ei talu seda enam. Aga me eksime, valides vastuhaku või siis lootusetuse tee – tupiktee, olematu se tee”. (Isa Siimeon Cosses, *loc. cit.*)

Ainult siis saame tõeliselt oma kirgede, nõrkuste ja patuga võitlusesse astuda, kui oleme tõepoolest saanud Issandalt halastust ja alandlikkuse armu. Alles siis saame jõuda tõelise meeleparanduse ja pöördumiseni.

Sellest palveharjumuse tähtsus; palve õpetab meile, kuidas Kristus laseb igapäevast vastavalt tema võimetele osa saada oma Armastusest.

Kogu meie elu saab alguse meie võimest ja soovist palvetada. Palve asetab meid käesolevasse hetke, samas kui meil on lakkamatu kiusatus elada kas minevikus või tulevikus, aga mitte iialgi praeguses hetkes. Seega me vajame igapäevast palvet, mis tooks meid maa peale, mis tooks meid tegelikkusesse, sinna, kus Jumal kutsub meid teostama oma elu, suhteid ja vastutust teiste eest, et palvest saaks kõige selle alus, mis me oleme, mida me ütleme, mida kujutab endast meie tunnistuse andmine siin maailmas ja maailmale Jumala, meie Isa, nimel.

Nähes ennast niiviisi Jumala valguses, võime lõpuks öelda Issandale: „Puhasta mind ja aita mul ennast muuta või pigem: muuda mind, aita mul lakkamatult Sinu poole pöörduda, tagasi vaatamata.”

✚ STEFANUS

Tallinna ja kogu Eesti metropoliit

* Vaimulik mõtisklus põhineb eri tekstidel, mis on ilmunud ajakirjas SOP – Pariis, nr 225, 241, 243.

Foto: Margus Lepvalts

ÖÖRIKULE TULEVAST NUNNAKLOOSTRIST

Ülempreester Andreas Pöld

Naiste kloostri vajadusest on meie Kirikus räägitud juba aastaid. Kirikule on vaja kohta, kus toimub pidev eestpalve ja

jumalateenistus, kus kutsumusega inimesed püüdlevald lunastuse poole, palvetades ja tööd tehes ning pühendades ennast täielikult Jumala teenimisele.

Kloostripaigaks on välja pakutud väga mitmeid paiku Eestimaa eri nurkades. Kloostri asutamiseks on esmajärjekorras vaja kloostrieluks sobivaid inimesi. Asukoht peaks olema kõrvalises paigas, samas aga ligipääsetav. Klooster peaks paiknema õigeusu traditsioonidega piirkonnas, vajalik on kirikuhoone ja piisavas ulatuses maad nii privaatsuseks kui ka äraelamiseks. Nunnakandidaadid on meil olemas, eriti tähtis on kogemustega kloostriülema (igumenja) olemasolu. Vajalik inimene võttis meie valitsejaga ise ühendust, tundes kutsumust tulla Eestisse kloostrit rajama.

Kui meie metropoliit tegi meie Kiriku-

valitsusele ja Varahaldusele ülesandeks leida paik, mis vastaks kõigile tingimustele, oli eri inimeste ühine otsus, et kõige sobivam koht kloostriks on Saaremaal asuv Ööriku. Seal seisab juba aastaid kasutuna köstrimaja, kuhu saaks vähemalt kolm nunna elama asuda. Ka on õuema piisav selleks, et klooster saaks edaspidi laieneda – klooster peab ju vastu võtma palverändureid ja külalisi ning selleks on vaja luua vajalikud tingimused. Samuti peaks tulevikus olema kohapeal preester, kes viib läbi igapäevaseid jumalateenistusi. Kui Euroliidu fondid kloostrit rahaliselt toetavad, saab kloostri alustada täies mahus ning ehitada arhitekti projekti järgi üles kõik vajalikud hooned. Kui toetust ei tule, saab alustada vähemalt kirikumaja korrastamise ja paari nunna majutamisega Öörikule. EAÕK Varahaldus on planeerinud vastavad ressursid 2008. aastaks eelarvesse.

Foto: Andreas Pöld

Saarlased ootavad pikisilmi kloostrit, sest see on suur au ja edasimineku nii meretagusele kirikuelule kui kogu Kirikule.

Foto: Daniel Kirikal

EUROOPA KIRIKUTE KONVERENTS AVALDAS OIKUMEENILISELE PATRIARHILE TOETUST

Preester Sakarias Leppik

GENE, 30. august, CEC – Euroopa Kirikute Konverents (CEC) avaldas enne kolmanda Euroopa Oikumeenilise Assamblee toimumist patriarh Bartholomeosele toetust tema suhetes Türgi kohtuvõimudega, kes panid kahtluse alla tema tiitli „oikumeeniline.“

CEC-i peasekretär Colin Williams kirjutas, et Euroopas ei ole peale patriarh Bartholomeose teist sellist kirikujuhti, kes oleks nii loomulikult tunnustatud kui Euroopa oikumeenilise liikumise võtmefiguur.

Kirjas patriarhile kirjutas Collins: „Teie isiklik panus oikumeenilisse töösse on silmanähtav kõigile, kes on Euroopa kirikutes oikumeenilise tegevusega seotud.“

Williamsi sõnul „kinnitab CEC taas kord, et tiitel „oikumeeniline patriarh“ on pärit üle tuhande aasta tagusest ajast ning sellest alates ei ole see tiitel olnud mitte sisutühi sõnapaar, vaid sümbo-

liseerinud kõigi Teie eelkäijate tõelist sidet Euroopas asuvate teiste traditsioonide kirikutega.“

RUMEENIA ÕIGEUSU KIRIKU UUS PATRIARH ON DANIEL CIOBOTEA

ATEENA, 12. september, Ecclesia – Rumeenia Õigeusu Kiriku patriarhiks valiti senine Moldaavia ning Bukoviina metropoliit Daniel Ciobotea.

Patriarh Daniel on sündinud 22. juulil 1951. aastal Dobreștis, Timiși maakonnas pedagoogide pere kolmanda lapse. Pärast keskkooli alustas ta õpinguid Sibiu Teoloogiaülikoolis ning jätkas neid välismaal. Ta õppis kaks aastat Strasbourgi Sotsiaalteaduste Ülikooli protestantliku teoloogia teaduskonnas ning veel kaks aastat Freiburgi Ülikooli katoliikliku teoloogia teaduskonnas.

1979. aastal kaitses Daniel Ciobotea Strasbourgi protestantliku teoloogia teaduskonna juures doktoritöö teoloogia ja spiritualiteedi omavahelistest seostest.

Aastal 1990 sai temast Moldaavia ja Bukoviina metropoliit ja aastast 1992 Iasi Ülikooli õigeusu teoloogia teaduskonna professor.

Pärast valimist teatas patriarh Daniel, et alustab viivitamatult tööga ning lahendamist nõudvaid pastoraalseid ja sotsiaalseid probleeme on kuhjaga.

OIKUMEENILINE PATRIARH BARTHOLOMEOS I OSALES EUROOPA OIKUMEENIA-KONGRESSIL

SIBIU, Rumeenia, 9. september, CEC – Uue-Rooma peapiiskop ja Konstantinoopoli Oikumeeniline patriarh Bartholomeos osales III Euroopa Oikumeenilise Assamblee avapalvusel ning pidas jutluse teemal „Kristuse valgus paistab meile kõigile. Lootus Euroopa uuenemisele ja ühtsusele“.

Ta ütles, et ainult läbi avameelse ja objektiivse dialoogi on kristlased võimelised toetama keerulist teed leppimise ja ühtsusele, et ehitada üles uut Euroopat, mille aluseks on kristlikud põhimõtted ja valitsevad kristlikule pärimusele toetuvad väärtused.

„Siis alles oleme valmis tunnustama ja kuulutama, et Kristuse valgus paistab meile kõigile! Jeesus Kristus ise töötab meile: „Mina olen maailma valgus. Kes järgneb mulle, ei käi pimeduses, vaid tal on elu valgus.““

III Euroopa Oikumeeniline Assamblee toimus 4.–9. septembrini Rumeenias Sibiu linnas ning võttis vastu neljaleheküljelise avalduse Euroopale ja maailma kirikutele. Traditsioonilises avalduses on assamblee kümme soovist tulevikuks.

Muu seas kutsus assamblee Euroopa kirikuid üles toetama immigrante ja rahvusvähemusi, eeskätt mustlasi ning pakkuma paremat pastoraalhooldust migrantidele ja pagulastele. Ka soovitas assamblee kirikutel aktiveerida oma vaimu ühiste palvuste, palverännakute, kristlike väärtuste õppe ja teoloogiahariduse parema organiseerimisega.

Ühiskonnaprobleemide juures soovitas assamblee tõsta Euroopa rolli ja osalust

ökoloogilise tasakaalu, globaliseerumise ja inimõiguste küsimustes ja tegi ettepaneku pühendada aeg 1. septembrist 4. oktoobrini palveajaks Jumala loodu kaitsmise ja kliimamuutuse ohte vähendada elustiili juurutamise eest.

Foto: Gennadi Baranov

1600 AASTAT PÜHA ISA JOHANNES KULDSUU SURMAST

Preester Tihhon Tammes

Tänavu möödus 1600 aastat ühe armastatuima ja tuntuima kirikuisa, Konstantinoopoli linna ülempiiskopi Johannes Kuldsuu surmast. Selle suure sündmuse tähistamiseks korraldas Oikumeeniline Patriarhaat patriarh Bartholomeose eestvõtmisel 12.–18. septembrini Fanaaris mälestus-teaduskonverentsi, mille osalesid kõigi Õigeusu Kirikute ja kogu maailma õigeusu teoloogia teaduskondade esindajad. Ettekannetega esinesid konverentsil parimad teemat valdavad teadlased ja professorid üle maailma. Eesti Apostlik-Õigeusu Kirikut esindas konverentsil preester Tihhon Tammes.

HELENE KOKLA (28. IX 1915–8. IX 2007)

8. septembril lahkus maisest elust Helene Kokla, kes oli oma abikaasa, kauaaegse Eesti Piiskopkonna Nõukogu sekretäri, ülempreester Nikolai Kokla (1912–1983) kõrval töötanud Tallinna Issanda Muutmise peakirikus üle neljakümne aasta. Matuseteenistus toimus 12. septembril ja selle viis läbi preester Aleksander Sarapik.

EAÕK UUED VAIMULIKUD

Augustikuus täienes EAÕK vaimulikond kahe diakoni võrra. 6. augustil pühitses metropoliit Stefanus Tallinna Issanda Muutmise peakirikus Issanda muutmise püha piiskoplikul liturgial Matti Timmermanni, kes on nüüdsest diakon Püha Platoni kabelis metropoliidi alluvuses. 15. augustil pühitses metropoliit Tallinna Püha Siimeoni ja naisprophet Hanna katedraalkirikus Jumalaema

Diakon Matti Timmermann abikaasaga

Diakon Roman Tõnissaon, fotod: Margus Lepvalts

uinumise püha liturgial Roman (Roland) Tõnisoni, kes jäi diakoniks sealse piiskopliku koguduse juurde.

Foto: Madis Kolk

REGIONAALMINISTRI VISIIT KIRIKUKESKUSSE

14. augustil külastas EAÕK Kirikukeskust regionaalminister Vallo Reimaa, keda saatsid ministri nõunikud Avo Üprus ja Kadri Jäätma ning siseministeeriumi usuasjade nõunik Ringo Ringvee. Ülempreestrid Mattias Palli ja Ardalion Keskküla tutvustasid ministrile Kirikukeskuse kabelit, ikoone ja raamatukogu, lõunalauas kõneles metropoliit Stefanus ministrile EAÕK hetkeolukorrast. Kuna Vallo Reimaa on hariduselt ajaloolane, puudutasid jututeemad lisaks ka Õigeusu Kiriku vanemat ajalugu.

Foto: Ants Liigus

PÄRNU RAAD SAI ÜLEM-PREESTRI ÕNNISTUSE

Septembri alguses alustas Pärnu Linnavalitsus tööd uues raehoones Suur-Sepa tänaval. Uute tööruumide pidulik avamine toimus 5. septembril, nende pühitsemistalituse viisid läbi ülempreester Ardalion Keskküla ja diakon Andrei Sõtšov.

LÄÄNEMAAL KÕMSIL PÜHITSETI KRISTUSE SÜNDIMISE KABEL

Preester Jüri Ilves

Pühapäev, 30. september oli väikese Uue-Virtsu koguduse jaoks suursündmus. Viimaste aastate jõupingutused oma palvekoja saamiseks olid vilja kandnud – pühitsemiseks oli valmis saanud Kõmsi külas kunagises preestrimajas asuv palvesaal. Nõukogude ajal kasutati maja kohaliku traadivabriku tsehhina. Koguduserahval läks tarvis tõeliselt suurt usku, et räämas hoonest saaks ilus remonditud koda. Jumala abiga sai unistusest tegelikkus.

Metropoliit Stefanuse eesteenimisel pühitseti liturgia käigus nii koguduse uus palvesaal kui ka teised ruumid, mis on nüüdsest koguduse kasutuses. Eesruumis saab soovi korral osta meil välja antud kirjandust ja perioodikat, samuti meie küünlavabriku toodangut. Tagaruum sisustati koguduse kohvitoaks. Samas pühitseti ka meie Kiriku küünlavabrik ning ülemisele korrusele rajatud toad vabriku töötajatele ja külalistele.

Kohale tulnuid oli kõigist ümberkaudsetest asulatest ja küladest Virtsust Lihulani. Külarahva vedas kohale ja viis pärast koju valla buss. Pidulik hetk saabus, kui koguduse toetajate ja kaasabilistele anti kätte tänukirjad koos lilledega. Koguduse perenaised olid katnud rikkaliku pidulaua, millel olevaid roogasid üheskoos nautiti. Võeti osa ka külas peetavast maapäevast ja laadast, mis lisas sellesse meeldejäävasse päeva omakorda elavust.

Tahaksin siinkohal veel kord tänada kõiki, kes andsid oma panuse uue kabeli rajamiseks, eesotsas tarmuka kogudusevanema Hermi Vainiga!

Leeripüha Laimjala Vassilius Suure kirikus

LEERIPÜHA LAIMJALA VASSILIUS SUURE KIRIKUS

Ülempreester Felix Kadarik

18. augustil toimus EAÕK Laimjala Vassilius Suure kirikus pidulik leeripäeva 50. aastapäeva ja Laimjala kiriku esipreestri 60. aastapäeva tähistamise liturgia. Kümnest selle aja leerinoorest, kes 1957. aasta 18. augustil leeripäeval osalesid, oli kohal veel viis. Neli neist on surma läbi ajalikust elust lahkunud, üks aga haiguse tõttu liikumisvõimetu. Nii 1957. aasta leeripüha kui ka seekordse juubelipäeva jumalateenistuse viis läbi ülempreester Felix Kadarik. Liturgial osalesid veel ka ülempreester Innokenti Hiet ja diakon Andrei Sõtšov. Laulis Kuressaare Püha Nikolai kiriku kvartett. Palvetajaid oli kirikus seitsmekümne inimese ringis, kellest enamus on ka pildil. Soov kõiki kohalolnuid fotole saada ebaõnnestus, kuna algselt kiriku õuel kavatsatud pildistamise hetkeks algas tugev vihmaadu ning tuli minna kirikusse sisse. Leeripüha tähistati Laimjala Vassilius Suure kirikus ka 2003. ja 2004. aastal.

RÄPINA KOGUDUS – 255

Preester Tihhon Tammes

Räpina Püha Sakariase ja Elisabeti kogudus tähistas 18. septembril 255. aastapäeva. Kogudus asutati kohaliku mõisniku toel 1752. aastal veidi varem tegevust alustanud Räpina paberiveski tööliste tarvis. See on üks rikkalikuma ajaloo kogudusi Eestis, kus on teeninud paljud silmapaistvad vaimulikud.

Aastapäeval toimus rohke koguduserahva ja hulga külalispreestrite osavõtul liturgia, mille lõpul andis metropoliidi esindaja üle tänukirjad kauaaegsetele koguduse lauljatele ja kirikuvanem Anton Jöksile. Kogudust austasid kohalolekuga ka omavalitsusesindajad ja Räpina luterliku kiriku õpetaja Urmas Nagel.

Aastapäevapidustuste raames korraldas kogudus avatud kultuuriprogrammi, mille käigus esitleti filmi „Palverännak“ ja esines vanamuusika-ansambel Cantiga.

Eeloleval suvel on kogudusel kavas koostöös vallavalitsusega korraldada mälestuspäev ühele koguduse teenekamale ja silmapaistvamale karjasele Nikolai Pätsile, kes andis omal ajal hindamatu panuse koguduse ja kogu piirkonna ellu ja arengusse.

MEENUTUSI LAAGRIST

Sirje Udu

Jumalaema paastu- ja palvelaager toimus see kord 3.–5. augustini Pärnumaal Audru vallas Pootsi-Kõpu Püha Kolmainu koguduse juures.

Reede õhtul vuras Tooma talu õuele kaks autotäit rahvast. Seejärel otsis igaüks ööbimispaiga – kes lõi telgi püsti, kes pugesi sauna. Keset öie ilutses suur valge telk, kus toimusid ühised palvused ja vestlusringid. Esimesel õhtul rääkis isa Markus ettevalmistusest armulauaks, mille jaoks on meile antud ka palvekord enne Jumalaarmu vastuvõtmist. Lõkkeõhtul sai neil teemadel edasi vestelda ning küsimusi esitada. Järgmisel hommikul sõitsime Pootsi-Kõpu kirikusse, kus toimus liturgia isa Enose ja isa Markuse teenimisel.

Teenistusele järgnes peremees Ennu lahkel kutsel ühine paastusöömaaeg Maria talus. Isa Enos kõneles liturgia tähendusest ning seejärel räägiti ühiselt ka muredest. Näiteks sellest, kuidas inimesed rohkem kirikusse tuleksid ja paremini infot saaksid. Samuti lastest kirikus – kuidas hoida neid vaikelt, et nad kedagi ei segaks. Kõlas näiteks ettepanek, et kiriku nurgas võiks olla lauake, kus lapsel on võimalik joonistada või raamatut vaadata, saades samal ajal osa ka teenistusest.

Pärast arutelu läksime Pootsi-Kõpu kirikut korrastama. Põhitöö oli akende pesemine ja käärkambri puhastamine. Tööd oli palju, kuid aeg sai ruttu otsa ja peagi tuli lõpetada. Õhtul pärast söömist tutvusime Neitsi Maria elulooga. Tõelise üllatusena tuli meie laagrit õnnistama ka metropoliit Stefanus.

Pühapäeval hommikuteenistusel tegime palvekaanoni Kõigepühamale Jumalasünnitajale, mille järel isa Markus rääkis Issanda muutmise ikoonist. Pärast sööki ja väikest jalutuskäiku järgnes laagri kokkuvõte, ning saabuski aeg lahkuda.

Suur tänu kõigile, kes osalesid selles laagris ja kes andsid oma panuse kiriku heaks. Koos oldud päevad andsid meile jõudu ja mõistmist, kui tähtis on palve, et puhta südamega elada ja andestada, teisi märgata ja aidata.

Kristuse Sünnimise kabeli pühitsemine Kõmsil.

Foto: Arvo Tarmula

MÕTTEID HIV- NAKKUSEST, AIDSIST JA NARKO- MAANIAST

Leena Tõlt

Foto: Roland Põllu

18. septembril toimus Tallinnas seminar „HIV ja AIDS – teadlikkus ja kaastunne“. Küsimusele, miks pöörame just neile haigetele tähelepanu, vastas EELK AIDSi projekti koordinaator Eva-Liisa Luhamets, et kui teiste haiguste puhul lähedased toetavad, siis AIDSi-haige jäetakse sageli üksi.

Mida saame teha meie? Sisendada lootust, mitte hirmu, tõsta teadlikkust, mis aitaks vabaneda eelarvamustest ja hukkamõistust. Kuna viirus seondub seksuaaleluga, on selle leviku katkestamisel väga tähtis roll truudusel.

Eesti on Euroopas nakatunute arvu poolest esikohal ja meil on see tihedalt seotud

narkomaaniaga, mis on nii keha, hinge kui mõistuse haigus. Sõltuvusega tekivad inimese organismis protsessid, mida ta ei ole enam võimeline kontrollima. Olulisim on sel puhul sõltuvust tunnustada. Miski ei saa aidata, kui oma mõtlemist ei muudeta. Selle probleemiga tegelemisel ja endasse vaatamisel saab kõige efektiivsemat abi tööst rühmas, kus on koos sarnased inimesed.

Nii on ka meil aeg-ajalt vajadus lisaks liturgiale koos käia ning probleemidest kõnelda. Võimaluse selleks annavad nii paastu- ja palvelaagrid kui ka perepäevad. Kõik, kel on sellekohaseid ideid ja ettepanekuid, andke mulle teada: diakoonia@hot.ee; 51 74 933 Olen nõus toetama ja aitama, nii palju kui võimalik.

Meie järgmine koosviibimine toimub 20. oktoobril EAÕK Kirikukeskuses aadressil Tallinn, Wismari 32. Teemaks: „Lahkumine – nii surma kui lahutuse läbi. Kust leida lohtutust?“ Alustame kell 11 ühise palvega. Kõik on kutsutud ja oodatud, nii osa saama kui ka oma kogemusi jagama!

(Viiruse kohta leiab infot: www.terviseinfo.ee)

Foto: Margus Lepvalts

KAS HING RÄNDAB?

Ülempreester Mattias Palli

(algus eelmises Metropoolias)

7. Tihti väidetakse, et varane Kirik olla uskunud hingede rändamisse, see uskumus aga keelatud V üleilmsel kirikukogul. Viiendal kirikukogul leiti (kuigi varasemad säilinud protokollid selle teemaga tegelemist ei kinnita), et mitmed kirikliku kirjamehe Origenese (185–254) õpetused olevat Kogudusele vastuvõetamatud. Nende seas oli ka punkt, mis puudutas õpetust hingede eel-olemasolust (pre-eksistentsist). Platoni ja teiste kreeka mõttetarkade eeskujul õpetas Origenes, et hinged on igavesed. Osa neist langes juba enne nähtava maailma loomist Jumalast ära. Mida suurem oli langemine, seda ainelisemasse kehasse nad asusid, ja seda rängem on nende maapealne saatuse elu ajal. Kas Origenes õpetas ka taaskehastumist? Oma raamatus „Algetest” (De principiis) kõneleb ta paljudest maailmadest ja paljudest ajastutest, milles need, kes pole veel vabanenud patust, saavad, vastavalt oma tegudele, uue keha, ja nõnda nii kaua, kuni nad on puhtaks saanud ja Jumala juurde tagasi jõudnud. Kas V kirikukogul mõeldi ka pre-eksistentsiõpetuse selle külje peale, ei ole selge.

8. Oma põhimõttelise sõna on Kogudus selles küsimuses niisiis öelnud. Peale Origenese ja võib-olla osade tema õpilaste mingeid muid kindlaid tunnistusi taaskehastumisõpetuse kohta varases Kirikus ei ole. Origenese suhtes peab aga ütleva järgmist. Ta oli üks viljakamaid ja mitmekülgsemaid varakristlikke autoreid ja suri usutunnistajana. Tema rikkalikust kirjatööst, millest ainult osa on säilinud, võib leida väga erinevaid ütlemissid ühe või teise asja kohta. Raamat „Alged” kujutas endast tegelikult esimest süstemaatilist teoloogilist teost Kiriku ajaloos. Ent see polnud mõeldud dogmaatiliste väidete koguna, vaid mõtisklustena, arutlustena ja püüdena kaitsta ning seletada ristiusku kaasaja filosoofiliste vahenditega. Kuna tol ajal oli päevakorral Markioni eksiõpetus, mis väitis, et maailma on loonud kuri looja, kes pole sama kui Jeesuse Kristuse

Isa, siis oli vaja põhjendada kurjuse olemasolu. Ja eel-olemasoluõpetus (koos õndsuse taastumisega, sh kõigi hingede pääsemisega ajastute lõpul – *apokatastasis*) oligi katse seletada maailma kurjust, panemata vastutust selle eest Loojale. Origenese järgijad aga rõhutasid tema õpetuse neid külgi ja muutsid õpetaja arutlused dogmaatilisteks väideteks. Selliselt esitatult olid nad selgelt kiriklikule usule vastukäivad ja neid ei võtnud ristirahvas kunagi laiemalt omaks. Kirikukogu lihtsalt sõnastas selle hülgamise lõplikult.

9. Eelpoolõeldu kinnituseks on seegi, et Origenes ise eitab mitmetes muudes kirjutistes hingede rändamist. Kõneldes, mis mõttes öeldakse Ristija Johannese kohta, et tema näol tuli Eelia, väidab Origenes: „Siinkohal ei mõelda Eelia hinge, sest muidu langeksime hingede rändamise õpetusse, mis on Jumala Kogudusele võõras ja mida apostlid pole edasi andnud ja mida ei leia kusaigil pühakirjas” (kommentaari Mt 11:14 kohta). Igatahes on tema arusaam metempsühhoosist väga eripärane: inimene sünnib ühes maailmaajastus ainult korra ja alati inimesena, mitte loomana või muud tüüpi olendina.

10. Ühesõnaga, kui ka Origenes on liialdatult hukka mõistetud, ei muuda see käesoleva teema suhtes midagi. Üheainsa varakirikliku mõtleja ühes teoses väljaõeldud arvamus, mida ta isegi ei pidanud lõplikuks tõeks ja mis puudutab väga spetsiifilist sorti taaskehastumist, ei kõnele selle reinkarnatsiooniõpetuse laia levikust varases Kirikus ega ole meile autoriteetseks väiteks tänapäeval. Juba vanal ajal öeldi, et üks tunnistaja ei ole ühtegi.

11. Paljude jaoks on reinkarnatsiooni uskumisel määravaks põhjendus, et leidub inimesi, kes väidavad mäletavat eelmisi elusid. Tõepoolest, leidub kolme liiki oletatavaid eelmiste elude meenutamisi: taandushüpnooti all kõneldud kirjeldused, laste jutustused ja vähesed täiskasvanute spontaansed meenutused. Mõned „nägijad” ja nende jüngrid väidavad ka eelmisi kehastusi mäletavat – enamasti on nad ikka olnud Atlantise preestrid, Egiptuse vaaraod või muud tähtsad tegelased.

12. Alates 1950. aastatest on taandushüpnootiga viidud inimesi väidetavate eelmiste eludeni. Taandushüpnooti rakendavad psühholoogid ja psühhiaatrid tavaliselt selleks, et viia hüpnootiseeritav inimene ajas tagasi, enamasti lapseikka ja lasta tal uuesti läbi elada hingelisi traumasid ning sisendada siis nendest vabanemist. Ehkki selle meetodiga on tõesti õnnestunud varjatud mälestusi välja tuua, segavad paljud hüpnootiseeritavad oma jutustused teepärasesse ka fantaasiat ja võivad samuti mõningaid seiku

täiesti välja mõelda. „Eelmistesse eludesse” tagasi viidud on jutustanud tõesti mõjuvaid lugusid möödunud aegadest. Tihti muutuvad nad hääle ja väljendusviisi poolest otsekui kellekski teiseks. Kas need lood ei näita, et hing rändab?

Enne kui seda tõestatuks pidada, tuleb aga vaadelda muid võimalusi. Üheks seletuseks on varjatud mälestused. Inimene on midagi kuulnud, lugenud või filmis näinud ja loob selle põhjal alateadlikult kujutluse, et ta on keegi teine kunagi ammusel ajal. Juba sadakond aastat tagasi kirjeldas üks naine mediumistlikus transis, kuidas ta oli olnud Richard II õuedaam 14. sajandil. Kui talt kord aga küsiti, kas ta pole ehk mõnd selleteemalist raamatut lugenud, selgus, et tema teadmised pärinesidki ühest Victoria-aegsest romaanist. Keegi oli elanud vanas Egiptuses Ramses III ajal, ent kuna ta mainis vaarao nime järel „kolmas” (järjekorranumbrid andsid muinasaja valitsejatele alles XIX sajandi ajaloolased), rääkis pealinnast kui Teebast, mis on kreekakeelne nimi ja nimetas käibeloleva rahaühikuna Rooma münti sestertiust, siis oli selge, et päris ehtsad need mälestused olla ei või.

Hüpnooti all „mäletavad” paljud olematuid seiku oma sellest elust (näiteks lapsepõlves), miks siis ei võiks olla ka valemälestusi „eelmiste kehastuste” kohta? Tihti ootavad ka hüpnootiseerijad, kes seda sorti taandust rakendavad, hüpnootiseeritava käest kinnitust eelmiste elude kohta ja võivad neid mõjutada, olgu teadlikult või mitte.

13. On palju juhtumeid, kus lapsed, enamasti alla kümne aastased, räägivad, kuidas nad elasid kuskil mujal, kandsid teist nime jne. Tihti on üksikasjad kohtade, nimede ja minevikusündmuste kohta leidnud uurimisel kinnitust. Eriti palju on selliseid lugusid Indiast, mujalt Lõuna-Aasiast ja Liibanonist druuside asustusalt – st paikkondadest, kus usutakse taaskehastumist. Mõned lood on tõesti veenvad. Kõige kuulsam on ehk juhtum 1930. aastatest, kus Šanti Devi nimeline nelja-aastane tüdruk, kes enne polnud suurt rääkinud, hakkas äkki kordama: „See pole minu kodu! Ma elan Mathuras, mul on seal mees ja poeg”. Kui asja uuriti, selguski, et aadressil, mida ta mainis, elas mees, kelle noor naine oli surnud poja sünnitamisel. Naise nimi oli Lugdi Devi. Kui tüdruk viidi Mathura linna, oskas ta kohe minna vanasse kodusse, seletas juba tee peal, kuidas maja seestpoolt välja näeb ja teadis muid üksikasju, mida keegi peale perekonnaliikmete ei saanud teada.

Veenev, kas pole? Ent on ka selliseid lugusid. Kolmeaastane India poiss Džasbir jäi haigeks ja langes koomasse. Ta tuli mõne tunni pärast meelemärkusele ja hakkas paranedes väitma, et ta on

hoopis brahmiin nimega Šobha Ram. Tõesti, säärane mees oli lähikonnas elanud ja saanud õnnetult surma natuke aega pärast seda, kui laps oli teadvuseta viibinud. Järelikult olid „eelmine kehastus” ja „praegune kehastus” elanud kolm aastat naaberkülades kõrvuti, ja mis kõige kummalisem, hing oli asunud uude ihusse veel elades! Sarnaseid juhtumeid teatakse küllalt ka mujalt maailmast.

14. Järelikult ei ole taaskehastumine oma klassikalisel kujul sugugi ainus seletus laste (ja ka täiskasvanute) eelmiste elude mäletamisele. Pigem tundub, et tegu on mingit laadi seestumise – teise, enamasti surnud inimese hing, asub uude kehasse. Säärast nähtust tunnevad mitmed rahvapärимused (juudi rahvausus näiteks nimetatakse selletaolist hinge dibuugiks). Kristliku inimeseõpetuse seisukohalt on võõra hinge tungimine teise inimesse muidugi problemaatiline. Mõnel juhul ehk seda välistada ei või, aga üldiselt on tõenäolisem, et kuri vaim, kes esineb surnud inimesena, asub teise inimesse. Võimalik on ka, et surmahetkel, eriti äkilise surma puhul (suure osa kinnitust leidnud taaskehastumisele viitavate juhtumite puhul on eelmine surm olnud traagiline, tihti vägivaldne), vabaneb mingi informatsioon inimese kohta, mille teine, enamasti lapse hing, vastu võtab.

Mõnele võib tunduda kurjadele vaimudele viitamine fanaatilise, mütoloogilise või lihtsustatud teooriana. Ent tuletagem meelde, et Pühakiri ja Kiriku pärimus tunnevad väga palju kurjast vaimust vaevamise juhtumeid, ja on ka vaieldamatu, et kurjad vaimud püüavad inimesi segadusse ajada, hinge tasakaalust välja viia ja sisendada ekslikke kujutlusi (antud juhul usku reinkarnatsiooni). Tuletagem meelde, et klassikalised Ida usundite hingerännuõpetused räägivad kehastumistest erinevates mittemaiste olendite maailmades – näljaste vaimude (pretadena), pooljumalate (asuradena) jne. Nii et mütoloogilistest olenditest ja ilmadest ei pääse ka tõsine hingerändu uskuja.

Mis puutub informatsiooni vabanemisse surmahetkel, siis on see muidugi pelgalt kinnitamata teooria. Ent see on lihtsam kui usk taaskehastumisse ja seletab sama hästi kui viimane seda, miks lapsed, kelle teadlik isiksus on nõrgem ja vastuvõtlikum, „mäletavad” elamist kuskil mujal kellegi teisena.

Veel viidatakse sellele, et budistlikud tülkud ehk ümbersündinud bodhisattvad (selle usu järgi olendite abistamiseks ja vabanemise poole juhatamiseks teadlikult taaskehastuvad pühakud, tunnetaks neist on Tiibeti dalai-laamad) tunnevad väikese lapsena ära oma eelmises elus kasutatud esemeid ja ümbru-

se. Seda võib samuti seletada eelpool toodud viisidel. Ka mitmed taaskehastumist pooldavad autorid on maininud, et paljudel Sise-Aasia rahvastel on uskumus, et mõne šamaani või suurmehe surma korral läheb mingi osa tema vaimuväest üle tema järglasele, ilma et need rahvad tingimata taaskehastumist usuksid.

15. Üleüldse on kirjeldatud kogemuste hindamine, olgu teaduslikus või ka vaimulikus mõttes, keeruline ja midagi tõestatud ei ole. Samuti, kui juba paranormaalsetest kogemustest rääkida, siis on ju olemas spiritistlike seansside üleskirjutuste rikkalik materjal. Nendes on

väidetavalt võetud ühendust surnud inimestega eri aegadest. Mispärast polnud need siis maa peal uuesti sündinud? Ja ehkki spiritistlikud seansid on midagi ohtlikku – sest vaimud, kellega ühendust võetakse, võivad olla (ja kardetavasti ongi) kurjad vaimud – võib siiski kahte laadi „tõepärased lood” üksteise vastu asetada ja küsida: kummad siis õiged on?

Mis aga veel olulisem, ka meil endil, Ristikoguduse kogemuses, on lugusid ühendusest hauatagustega. Kõigepealt on ju lugematud korrad, kui pühad inimesed meid oma eestpalvetega aitasid tõenduseks, et nemad vähemasti

pole maa peale uuesti sündinud. On ka selliseid lugusid, kus mõnele vagle inimesele on ilmunud surnud (sh väga ammu surnud) inimeste hinged ja palunud eestpalveid, et kergendada vaevu, mis neil surmavallas on, või mõnel muul põhjusel. Mitmed pühad inimesed on ka vaimus näinud surnute seisukorda hauataguses elus, ent keegi pole kõnelnud taaskehastujatest. Ka sellised vagad jutud ei ole meile Kirikus põhiõpetuse väärtusega ja vahest on neis küsitavusi, kuid igal juhul peaks ristiinimine ennem neid uskuma, kui lugusid väidetavatest eelmistest eludest. Hauataguse elu kohta, eriti, mis puutub

aega üldise ülestõusmiseni, ei ole meile pühakirjas antud kuigi täpset ilmutust. Ent nii palju, kui me kindlalt teame, on ümbersünd maa peal välistatud.

Järgnevalt, kui Jumal annab, vaatleme veel lühidalt, kas hingede rändamise korral oleks maailmakord õiglasem kui ühe maise elu korral.

(järgneb)

Reisikiri

AAFRIKA ALGAJATELE

Kristi Pumbo

Endine Briti koloonia Ghana ehk teisisõnu Kullarannik tähistas sel aastal oma 50. iseseisvumisaastat. Tarkades turismiraamatutes öeldakse, et valge inimene, kes tahab Aafrikat tundma õppida, peaks alustama just Ghanast, sest see on „Aafrika algajale” või „Lääne-Aafrika puhkekodu”. Seega – kõige turismisõbralikum ning turvalisem Lääne-Aafrika riik. Aafrikas mittekäinud sinisilmadele on tänapäeval siiski ehmav. Isegi pealinnas Accras puudub Euroopa linnadele omane keskus. Linna moodustavad tihedalt külg-külje kõrval paiknevad lagunenud putkad, mis on kokku klopsitud kättejuhtuvatest vahenditest ning püsivad koos tänu Jumala armule. Pimedas jalgsi liikudes tuleb olla väga ettevaatlik. Esiteks seepärast, et tänavavalgustus puudub. Teiseks puuduvad ka kõnniteed. Nende asemel kobrutab lahtistes katteta kanalisatsioonirennides heitvesi. Liikluses on eesõigus alati autodel. Isegi pealinnas ei tekita pahameelt, kui vesi kaob 4–6 kuuks. Pigem ollakse üllatunud, kui kraanist midagi jälle voolama hakkab. Jutt käib muidugi külmast veest. Sama kehtib ka elektri kohta. Samuti ei tunta mõistet „ühistransport”, mis loob omakorda laia tööpõllu taksoteenust pakuvatele sõidukitele. Taksot sõidavad kõik, kelle sõiduvahend vähegi käivitub, juhilubade olemasolu pole oluline.

Reisijuht „Lonely Planet” pakub Lääne-Aafrika inimese keskmiseks aastaseks sissetulekuks 200 USD. See seletab ka gaanalaste sünnipärast kauplemiskirge. Müüa püütakse kõike. Kaubeldakse 24 tundi ööpäevas, isegi siis, kui pole midagi müüa. Enimlevinud kaupadeks on WC-paber, kilekottidesse pandud vesi, ehted, keedetud munad ja kooritud apelsinid, mida kantakse suurte plekkkaussidega pealael. Kuna ükski gaanalane pole oma elus prügikastist undki näinud, on tänapäeval üsna erksavärviline ja -lõhnaline. Sageli on raske aru saada, kus lõpeb kaup ja algab prügi. Elav kauplemine käib ka sõiduteedel. Liiklusummikute tõttu autod pigem pargivad kui sõidavad. Kuuma leevendamiseks on autode aknad avatud, luues sunniviisilise silmside ostja ja müüja vahel. Arvukalt ukerdab sõiduteel autode vahel rulal istuvaid jalutuid, kes oma pigimusta kämmalt lahtise akna kaudu autosistujate poole sirutavad. Üks müüb kaupa, teine oma invaliidsust. Meie jaoks teeb kogu olukorra pingelisemaks muidugi meie valge nahavärv, mis mõjub kui magnet. Tunnen igal sammul, et olen liiga valge. Kõikjal saadab meid tagajooksvate laste laulukoor. Enamasti on esitamisel rahvaviis: „Give me my money”, mõnikord ka konkreetsemalt: „Give me 10 000”.

Jeesus Kristus Superstaar

Kui tsiteerida taas reisijuhti „Lonely Planet”, moodustavad 70% kogu elanikkonnast kristlased, 15% moslemid ning 15% muud aafrika kohalikud usundid. Ghana saatkonnad pakuvad samadeks arvudeks vastavalt 43%, 12% ja 45%. Selline vasturääkivus tundub vaid esialgu küsitav. Kohapeal mõistad, et Ghanas kaobki igasugune arusaam kristluse piiridest ning olemasolust. Kui otsida internetist infot Ghanas valitseva religiooni kohta, leiab kellegi poolt koostatud edetabeli „Religiooni TOP 30”. Lähemal uurimisel pean tunnistama, et tean sealt vaid kolme: katoliku, anglikaani ja metodisti kirikut. Nimetatud kirikuid

pole ka tänavapildis keeruline märgata – heas seisus võimsad kivist hooned kõrguvad puust putkade vahel kui tõelised Jumalakojad. Kuid see on vaid piisk meres. Gaanalased armastavad Jeesust ja tema kirikut, tõsi küll, arusaam kirikust ei kattu eurooplase küünilise maailmapildiga. Tundub, et kirikuks peetakse seal kõiki hooned või hoonete sarnaseid rajatisi, kus nimetatakse Jeesuse nime. Kiriku võib aga moodustada ka riskülikukujuliselt puude vahele riputatud kangas, kus vana kirjutuslaud tähistab altarit, mille ette on vahel asetatud ka kunstilli. Enamasti on lagunenud või pooleliolevate majade seinale kirjutatud lihtsalt „Kristuse Kirik” ja kõigile on selge, et see on koht, kus armastatakse Jeesust. Vahel väljendatakse end peenemalt, näiteks „Kristuse Saatkond”, „Vabad Kristlased”, „Jeesuse Missioon” või „Doktor Jeesus”. Tänavatel on arvukalt telefoninumbritega reklaamviitasid, mis osutavad kõikvõimalikele kristlikele „sektidele”.

Pühapäev on Ghanas tõesti püha päev. Tänavatelt kaovad kui imevael kõik koduta ja koduga kaubitsejad, et koguneda kirikutesse ja laulda Jeesusele. Kes kirikusse ei lähe, kuulab mõnd teenistust raadiost või vaatab teleülekandeid. Populaarsed on USA karismaatilise kiriku telesaated, mille kaudu levib religioon kui kulutuli. Lisaks võrdsitavad telekanalit Nigeeria päritolu seriaalid, kus sageli on juttu kristluse ja kohaliku nõiakultuuri ägedast võitlusest. Võidab siiski kristlus.

Ilmselt kristluse mõjutusel nimetavad gaanalased nii üksteist kui turiste vendadeks ja õdedeks. Igaks juhuks uurivad nad, kas ka valged mõistavad, et me kõik oleme ühe Isa lapsed. „Tere, õde, kuidas elad?”, pöördutakse päevas meie poole kümneid kordi. Ja mitte ainult meie nahavärvi tõttu, vaid sellepärast, et neile lihtsalt meeldib suhelda. Nad on väga sõbralikud, avatud ja rõõmsad. Gaanalane tunneb suurt huvi, kas me usume Jumalasse. Kui öelda: „Olen

õigeusklik”, vastatakse reeglina: „Tore, aga meie oleme kristlased”. Mõni uurib lisaks, millesse õigeusklikud usuvad ja kas me oleme ka Jeesus Kristusest midagi kuulnud. Algul tundsin kohustust tegeleda valgustustööga, kuid loobusin peagi. Kord pärast minu järjekordset ristiusu kiriku ajaloo „ülevaadet” teatas üks karismaatilise kiriku liige, et nemad ei tea ajaloost midagi, nad teavad ainult, et Jeesus tuli neid päästma. Ja see iseloomustabki gaanalaste kristlaseks olemist kõige paremini. Teoreetiline kristlus pole nende jaoks. Gaanalane armastab mängida trummi, tantsida ja laulda – Jeesuse nimel muidugi. Kristlaseks olemise üle ollakse uhked. Isegi nii uhked, et ei peeta patuks Tema nime ilmaasjata suhu võtta. Nii on kristlastel kombeks anda oma uberikesse mahutatud äridele suurejoonelisi Jumala Pojaga seotud nimeid. Näiteks: „Jesus Christ Beauty Salong”, „Jesus Christ Fast Food”, „Hope in Jesus Beauty Salong”, „No Jesus No Peace”, „Only Jesus Can Save Beauty Salong”, „Not I But Jesus Enterprise”, „Messiah Music Shop”. Harva seostatakse end ka Jumal Isaga: „The God Is Good Enterprise”, „If God Says Yes Enterprise”. Ka betoonist aedadel on rohkelt samasisulist vabakäekunsti: „Jeesus armastab meid”, „Jeesus, me päästja”. Tõsi, vahepeal on kirjutatud ka korralekutsuvaid märkusi: „Palun ära urineeri selle aia peale”, kuid siis jätkub kohe: „Ainult Jeesus võib päästa”, aga ka: „Allah on suur”.

Eelpool kirjeldatud taksode tagaklaasidele on samuti kleebitud kas ajalehest väljalõigatud Jeesuse pilt või vähemalt kristlusele viitav sõna või lause, milleks on enamasti: „Ainult Jeesus päästab”. Arvestades sealset sõidumaneeri, on isegi uskmatul seda lihtne uskuma jääda. Võimatu on mitte märgata, et Jeesus Kristus on ainus superstaar. Küsisin kohalikult ajakirjanikult: „Miks jätaavad gaanalased Neitsi Maarja tagaplaanile?” Vastus: „Ta pole ju midagi erilist teinud, oli ainult Jeesuse ema”.

Kingakujuline puusärk

Teise ilma Coca-Cola abiga

Imestamist väärib ka kohalik matusekultuur. Matused on rõõmus ja kärelikas sündmus, millega tähistatakse kadunukese jõudmist maisest perest taevasesse perre. Sel puhul peetakse tõelist pidu. Juhuse läbi on viimastel aastatel matusekombestikku lisandunud tava süngitada kadunuke puusärgis, mis meenutab tema kättesaamatuid unelmaid maises elus või märgistab tema elutööd. Seda luksust saavad endale siiski lubada vaid rikkamad inimesed. Kohaliku kirstuteigija sõnul ei loeta aga kirstu valikul raha, sest surrakse ju kord elus. Möödunud sajandi esimesel poolel elas Ghanas Ata Owoo, kes oli tuntud kandetoolide valmistajana, millega alamad külavanemat (village chief) õlgadel kandsid. Ühel päeval sai ta tellimuse külavanemalt, kes soovis kakao-õa kujulist tooli (kakao-õa on kulla kõrval Ghana üheks olulisemaks eksporditavaks). Kuid kuna tellija suri enne kakao-õa-tooli valmistamist, kohandati see ümber tema puusärgiks. 1951. aastal suri Owoo õpipois Kane Kwei vanaema, kes kogu eluaja oli unistanud lennukiga lendamisest. Inspireerituna kakao-õa puusärgist, ehitas Kane Kwei talle lennukikujulise kirstu. Ja traditsioon oligi sündinud.

Connecting People

foto: John Owoo

Täna sel päeval töötab puusärgide valmistajate fantaasia muidugi piiranguteta. Nii võib oma lähedasi matta mis tahes kujuga puidust kirstus-kingas, -lõvis, -maisitõlvikus, -kahuris, -heli-kopteris, -hamburgeris, -õllepudelis jne. Kaubamärgiteadlikumaid aga näiteks Coca-Cola pudelis, Nokia mobiiltelefoni värskema mudeli koopias või Nike'i tossus. Puust kirstud püütakse värviga katta nii tõetruult kui võimalik. Vastu tullakse kõikidele erisoovidele. Näiteks kaalujälgijaid saab matta mitte ainult Coca-Cola, vaid Coca-Cola Light pudelis. Sama kehtib tuhaurnide kohta. Gaanalaste jaoks pole miski võimatu.

Suunaviit kõrvalasuvaile Õigeuskirikule

Õige usk?

Kõige üllatavam oligi Ghanas see, et ka Õigeusu Kirik on suutnud sinna oma juured ajada. Kiriku üles leidmine oli keeruline. Ghanas nimelt ei tunta tänavanimesid. Kui tahad taksoga sõita, pead hästi teadma, kuhu lähed ja taksojuhile tee kätte näitama. Teekond õigeusuni on Ghanas nii otseses kui kaudses mõttes pikk. Mida lähemale kirikule jõudsite, seda vaesemaks muutus linnapilt, majad asendusid kuutidega, asfalt aga pronksikarva liivaväljaga. Aga seal ta seisis – kaunis kivist hoone, ümbritsetud okstraati mähitud aiast. Kuigi Ghana ametlik keel on inglise keel, on sellest peaaegu et võimatu aru saada. Teenistus oli meile tuntud vormi tõttu siiski kergesti jälgitav. Ainsaks nähtavaks erisu-

Cape Coast

seks oligi preestrite ja koguduseliikmete nahavärv ning koorilaulu neegritämbel. Teenistuse ajal käis ka kirikuõuel vilgas tegevus – kanad, kitsed ja lapsed...

Teenistuse suurim vaatamisväärsus oli preester, kes seletas kirjakohta. Alustas ta tasasel häälel. Natukese aja pärast võttis aga prillid eest ja asetask need altari-rile. Koos sellega pani ta kõrvale ka oma vaoshoituse. Mida rohkem mees rääkis, seda enam lõi leegitsema varjatud temperament, jätmata kasutamata ühtki varjundit kõne tempo ja hääletugevuse skaalal. Sõnavõtu tipp hetk jõudis meieni taevani tõusvate karjatuste ja kiljatuste saatel. Samuti ärgitas ta koguduseliikmeid aktiivselt tema küsimustele vastama. Selle pühapäeva kirjakoht rääkis maisest vara ihaluse orjusest. „Kas maist vara himustada on ilus?“ küsis preester üsna tungival toonil. „Ei!“, vastasid koolitatud koguduseliikmed nagu ühest suust.

Õigeuskikiriku ristimistalitust

Kreeka Õigeuskirikul Ghanas on 23 kogudust, neist üks pealinnas. Kokku on 27 kirikut, 23 preestrit ning 12 kateheesipidajat. Mastaapide mõistmiseks olgu öeldud, et 2005. aasta seisuga elas Ghanas 23 miljonit inimest – seega iga miljoni kohta üks õigeusu preester. Kreeka rahvusest piiskop Damaskinos ütles oma tervituskõnes, et on teadlik Eesti Õigeuskirikule olemasolust, on

meie kiriku ajaloo kursis ning tervitab meid kõiki.

Lõpetuseks võiks öelda, et üks Aafrika kogemus võiks kuuluda igapäevase kogemustepagasisse. See aitab küünilisuse, kitsarinnalisuse, saamahimu ja paljude muude tõvede vastu. Teadke, et meie Kirik ootab Ghanasse vabatahtlikke nii vaimulike kui ka lihtsalt ristitud õdede ja vendade seast, et jätkata oma missiooni sel imetabasel maal. Kui see artikkel äratas kelleski uinunud kutsumuse, võtku julgusti ühendust:

Aadress: 13 Anorhuma Street, Abeka-Lapaz (Behind: New Market), Accra
Postiaadress: P.O. Box LG 274, Legon, Accra, Ghana
Piiskop Damaskinosi kontor: tel: (+233) 21 413 737, sekretariaat: tel/fax: (+233) 21 400 977; tel: (+233) 21 415 781

Kristuse kirik

Ashanti naine lapsega. Fotod: Mai Rõngelep

Enne teeasumist ärge unustage võtta piiskoplikku õnnistust. Sellisel reisel kuulub lisakaitseingel marjaks ära.

Isa Jüri ja isa Aleksander vestlusringis.

Foto: Margus Lepvalts

PERE- LAAGER OLI ÜKS SUUR PEREKOND

Aile Ellmann

2.–7. juulini toimus Eesti Õigeusu Noorte Liidu järjekordne perelaager Karulas. Laager oma traditsioonide ja hingusega. Olime lapsega seal esimest korda ja kui mõtlen sellele – ikka ju küsitakse –, et mis enim meelde jäi, siis võiksin vastata: Armastus. Tähtsad asjad – näoilmed, laste kilked, vaikus, lõkkekuma, koosoldud ja iseoldud hetked. Ja muidugi tuhat pisiasja toredast laagrielust.

Laagri teemaks oli perekond. Perekonnast mõtiskleti isa Aleksandri, isa Tihhoni ja isa Jüri eestvedamisel. Ka laager ise oli nagu perekond – palju lapsi, noorukeid, nende vanemaid ja ka vanaema lapselapsega – erinevad inimesed üle Eesti. Me kõik olime olulised, me kõik olime tähtsad, me kõik olime seal ja mitte mujal. Meie kõigi kõrval oli armastus, mis heitis valgust kogu koosveedetud nädalale, mis tundus, nagu ikka, lühike, aga ka piisavalt pikk – hoitud ja õnnistatud, et teada: see osa elust ei kao, vaid annab jõudu ja tarkust edasi minna Armastuse teel.

EESTI ÕIGEUSU NOORTE LIIT VÕTTIS ÜLDKOOSOLEKUL KOKKU LÄINUD HOOAJA

Preester Jüri Ilves

29. septembril kogunes Tallinnas Kirikukeskuse saali 25 EÕNLi täisliiget, 3

toetajaliiget ja 3 noorliiget, et võtta kokku hooaeg 2006/2007. Kinnitati tegevus- ja finantsaruanded ning valiti uus juhatus ja revisjonikomisjon. Üheskoos arutati uue tegevuskava üle, mis pärast arutelu ka kinnitati. Võeti vastu uue hooaja eelarve.

Metropoliit Stefanus edastas noortele oma mõtted ja soovid, tunnustades ja julgustades üha aktiivsemale ning avatumale tegutsemisele. Vabas õhkkonnas räägiti ühingu rõõmudest ja vabapunktidest.

Uuel hooajal on ühinguks kaks töötajat – presidendina jätkab EÕNLi preester Jüri Ilves, peasekretärina asub tööle Teele Altmäe Tallinna Püha Siimeoni ja naisprohvet Hanna kogudusest.

EÕNLi tegevuskava 2007/2008

September

22. Väljasõit Räpinasse.

29. Üldkoosolek.

Oktoober

13. Luule-ja muusikaõhtu Tallinnas kirikukeskuses.

21. Väljasõit Tartu Pühade Aleksandrite kogudusse (vt. http://www.eoc.ee/est/esileht/piiskopkonnad/Tartu/article_id-153)

26.–28. Kuutamoleiri Kaunisniemis, Soomes.

November

16.–18. Valamo noorteüritus teismelistele Soomes.

Detsember

Abiksolek jõuluüritustel üle Eesti.

Jaanuar 2.–4. Spordi-ja palvelaager.

12. Vassilopita (Vassili koogi õhtu).

Veebruar Aktiivi laager.

Õigeusu pühapäev Kohilas.

Märts Väljasõit Värskas kogudusse.

Aprill Laululaager Saaremaal.

Mai 16.–18. töölaager Karulas.

Juuni Palverännak Hiiu maal.

Juuli 7.–12. perelaager Karulas.

Töölaager Setumaal, tsässona ehitamine.

Rahvusvaheline noortelaager „Õigeusk ja keskkond“ Värskas.

August Noortelaager Kreekas.

Metsalaager.

Teele Altmäe

NOORTELAAGER SOOMES

Teele Altmäe

Konstantinoopolis käidud ja hulganisti uusi tutvavaid saadud, ootas mind kohe ees teinegi reis, seekord õnneks mitte kodust kaugele. Preester Heikki Huttunen oli kutsunud mind laagrisse Kaunisniemis, kus 26. juulist 4. augustini toimus Helsingi õigeusu koguduse III Kristinoppileiri.

Esialgu ei plaaninud ma sinna üldse kauaks jääda. Viskasin vaid mõned mugavamad riided ranitsasse ja istusin laeva. Helsingi sadamas ootas mind sombune külm ilm ja isa Heikki.

Pärastlõunal jõudsimme vaiksesse järveäärseesse laagrikeskusse. Kaunisniemi asub 70 km Helsingist. Tol päeval ei olnud laager veel alanud, kuid sellegipoolest oli rahvast palju, sest oli püha Anna laagrikiriku püha. Selgus, et ma polnudki ainus eestlane, laagrisse oli tulnud ka isa Aleksander, mis tegi kohanemise lihtsamaks. Muidugi tutvustati mind kohe ka laagri juhataja Jukka Haavistoga.

Laagri juhid ja korraldajad tulid kohale päev varem, et üksteisega tutvuda ja tööülesanded kätte jagada. Noored jagati nelja rühma, igale rühmale määrati juht, kes vastutas oma liikmete eest ning igal juhul oli juhiabi, kes vaatas, et kõik õhtul õigeaegselt magama läheksid.

Hommikud algasid palvusega, kuid mina olin tihti nii unine, et ärkasin ja tormasin alles kirikukellade helina peale kirikusse. Hommikuvõimlemine oleks marjaks ära kulunud. Altaris teenisid alati erinevad laagrilapsed. Kõigile poistele anti see võimalus ja paljudele oligi see esimene kord. Pärast kirikut mindi sööma. Kogunesime kõik suurde söögisaali ja lugesime koos söögipalve. Esimesel päeval seletati, miks me üldse söögipalvet loeme, miks täname Issandat oma toidu ja joogi eest ja miks teeme pärast palvet ja pärast sööki ristimärgi. Sain seal palju targemaks.

Kõige rohkem meeldis mulle see, et tutvustati ka pulma-, matuse- ja ristimistseremooniat. Isa Heikki seletas lahti viimse kui pisiasja: miks lamab lahkunu kirikus, jalad altari poole, miks

Preester Heikki Huttunen. Foto: Teele Altmäe

pannakse talle ikoon kätele jne. Samuti laulatuse toimingud. Et asja kuulajatele põnevamaks teha, valisime endi seast poisi ja tüdrukut ning panime nad mängult paari.

Päeva jooksul toimus erinevaid õppetunde, näiteks kirikulaul, teoloogiatunnid, oma pühaku eluloo uurimine ja kirikuleiva valmistamine. Ühel päeval toodi välja ka altar, et näidata noortele, kuidas ja kelle vahel kirikuleiba jaotatakse. Kuna nägin seda esimest korda, oli see väga põnev.

Samuti leiti aega igapäevasteks koosolekuteks ning aruteludeks, et saada teada, kuidas laagrilised end tunnevad. Arutati järgmise päeva kava ja pandi paika korrapidaja, kes pidi vaatama, et kogu laagriseltskond tuleks õigel ajal sööma ja et tunnid algaksid õigeaegselt. Ka mina sain korrapidaja olla. Tuleb tunnistada, et neljakümnel noorel silma peal hoida ei ole just kerge ülesanne.

Õhtuti me lõõgastusime, käisime saunas ja mängisime lõkkemänge.

Nagu ma alguses mainisin, ei olnud mul plaanis sinna kauaks jääda, kuid esimesed päevad üllatasid nii meeldivalt, paari päevaga olin juba üsna palju õppinud ning peagi tundsin end ühe-na laagrilastest. Mind hoiti ja me kõik hoidsime üksteist. Lõpuks nihutasingi oma ärasõidukuupäeva laagri lõppu.

Kogu laagri vältel oli võimalus ka pihtida. Minagi tegin seda.

Laagri lõppedes üllatasid mitmedki meist oma käitumise ja mõtlemisega, seda muidugi positiivses mõttes. Mõni- gi avastas endas usu ja võib ehk öelda, et nii mõnigi leidis iseenda. Laagri keskel olime kasvanud üheks suureks perekaks, kaasa arvatud mina, kes ma oma inglise keelega olin ainuke „tulnukas“ (ma ei oska veel soome keelt). Kui kätte jõudis viimane päev ja kohale tulid ka lapsevanemad, toimus liturgia. Peeti viimased kõned ja minulegi anti sõna. Näitamaks, et olin laagri jooksul ka midagi õppinud, olid mu kõne viimasteks sõnadeks: „...lähden kotiin vain hyvien muistojen kera ja uudet ystävät sydämessä.“ See on tõsi, sain sealt endale palju uusi sõpru, kellele sõitsin uuesti külla juba nädala pärast.

Kokkuvõtteks võin öelda, et ärge kartke minna tundmatusse kohta, tagasi tulles võite olla kümne sõbra võrra rikkam.

Foto: Gennadi Baranov

ДУХОВНОЕ РАЗМЫШЛЕНИЕ

Все пороки и распря исходят из сердца, когда в нем нет мира и внутренней целостности (См.: Мф. 12, 34).

Для Бога необходимо обладать сыновним сердцем, для ближнего – материнским сердцем, а для себя – сердцем судии; пока человек живет, он должен бороться, для того, чтобы победить прежде всего самого себя. Первый и величайший враг человека – он сам, жестокий по отношению к себе. Потому что человек не слушает других; он слушает только то, что говорит его собственный разум. До тех пор, пока человек открыт кокетливому лицемерию своего эго, он не может вступить в «мир любви», о котором говорит апостол Павел. Напротив, первый результат восприятия действия Святого Духа – ослабление преобладания эго над человеческим духом. Действием любви повседневная жизнь становится удивительно легкой, в то время как даже самые лучшие наши старания остаются тягостными и угнетающими, если мы совершаем их по воли непреклонного эго.

Быть христианином значит прежде всего лично соединиться с Живым Богом, которого совершенно явил Иисус, Его Сын, Его Христос, иными словами, Его Мессия. Это значит, что духовную жизнь нельзя заменить простой общественной этикой, как нельзя христианскую жизнь ограничить только благотворительностью или ценностями, единственная цель которых – упростить устройство общества. Первейшее наше призвание – «сами себе и друг друга и весь живот наш Христу Богу предадим».

Быть учеником Христовым значит быть свободным человеком, которого не страшат угрозы, не соблазняют деньги, не держат в плену привычки и страсти. Человеком, чье поведение находится в зависимости не от морали группы или общественного конформизма, а от Слова Божия, услышанного и осознанного по своей воле. Это Слово стало его собственной речью, и оно создает его мысли, снова и снова сформировывает слишком огрубелое человеческое сердце. Можно достичь этого под руководством Святого Духа, читая Библию. Действительно, Священное Писание позволяет нам вступить в глубину, в близкое общение с Богом – Отцом, Сыном и Святым Духом. Так человеческое сердце и дух открываются великому таинству божественной любви; таинству Бога Отца, который неустанно жаждет и ищет возможности вступить в глубокое, близкое общение с каждым человеком, объектом Его негасимой и безграничной любви.

Это гораздо больше, чем мгновенный, эмоциональный религиозный опыт, обещающий освобождение, здоровье и достаток за пожертвования и аскетику. На Страшном Суде Христос спросит у нас, какому Богу мы поклонялись: идола амбиций и успеха или Богу-Отцу, Богу сочувствия, исполненного нежности прежде всего к тем, кто ищет добродетелей заповедей блаженства, чистоты сердца и мира всему миру? Итак, важно различать критерии добра и зла, вечное и преходящее, истинную жизнь и устройство существования.

Уже алча достичь такого состояния, мы начинаем жить. Для начала нужна вера. Вера рождает любовь. Любовь рождает добрые дела, которые в свою очередь позволяют нам видеть Бога. «Это видение происходит на уровне сердца. Поэтому и сказано, что чистые сердцем Бога узрят. Это произойдет не в будущем веке, в Царствии Божием, а уже сейчас. Когда Божия любовь создаст себе дом в

тебе, когда ты узнаешь, что Он любит тебя, ты от всего освободишься (1 Кор. 7, 29-31)» (Митрополит Гор Ливанских Георгий (Ходр)).

Такое поведение не означает отвержения мира, но христианин не может забывать о том, что он уже сейчас живет в Царствии Божием, которое в его сердце. Он живет уже не по образу мира сего, ибо носит на себе образ Христа.

Вероятно, нам возразят: «Вы забываете, что мы живем в злом мире, в лживом, пустом, ухищренном, похотливом и изменчивом мире». Мы знаем все это, но мы хотим видеть рождение нового мира, когда человек станет новым созданием. Мир, в котором мы живем, обладает своей логикой, и мы, те, что стремимся в Царствие Божие, обладаем своей логикой, и нам хорошо известно, что за это нас будут преследовать и нам придется пережить много скорби. Апостол Павел напоминает римлянам в послании (Рим. 5, 3-5), что «от скорби происходит терпение, от терпения опытность, от опытности надежда, а надежда не постыжает».

Проще говоря, не бывает жизни без усилий. Каждое усилие как распятие, те, кто соглашаются пойти на крест, избрали свою участь – воскресение из мертвых, начиная с этого мира.

Логика Бога тоже проста. Нас просят свидетельствовать. Но для того, чтобы свидетельствовать, мы должны видеть Бога уже здесь и сейчас и быть Его исповедниками. Удерживай свой неподвижный взор всякое мгновение на Боге и всегда обретешь Его по правую руку, и Он не даст тебе поколебаться (Деян. 2, 25), и мир не ослепит тебя, чтобы лучше поглотить тебя.

Если чего стоит весь мир, если он отказался от даров, происходящих свыше? Только Божий свет, если он живет в человеке как огонь и становится

самой жизнью человека, может пробудить от смерти и красноречиво провозглашать победу Божию в воскресении.

Другими словами, все начинается Христом и все в конце концов ведет к Нему. Он несет в себе всех людей. Он одновременно тот Необъятный, в котором мы все являемся членами тела друг друга, и в то же время Он – Друг, который принимает каждого и любит каждого, и, как любит говорить патриарх Афиногор, Тот, Кто предпочитает каждого. Потому апостол Павел, не сомневаясь, пишет: «Не знаете ли, что... вы не свои? Ибо вы куплены дорогою ценою», ценою крестной жертвы Иисуса Христа. И заканчивает апостол Павел словами: «Посему прославляйте Бога и в телах ваших!» (1 Кор. 6, 19-20).

Этот призыв или предостережение относится сегодня особенно к той общественной жизни, которой живет большинство. Вместо того, чтобы поддаться искушению и сотворить себе идола из своих планов, амбиций, карьеры, мы должны идти по пути к Царствию Небесному, прикладывать усилия для своего спасения, жить интенсивной и глубокой духовной жизнью, жизнью в Божием Духе. И, наконец, мы призваны принести всю свою жизнь как жертву хваления Божией славе.

«От тех, кого захватила настоящая карьерная страсть, кто попал в зависимость от своей работы, как можно попасть в зависимость от крепких наркотиков, подобная жертва требует кардинального обращения, внутреннего освобождения, совершенно новой направленности. Прежде же всего – покаяния в сердце своем. И первый шаг на пути покаяния и отвращения от карьеры касается нашей семьи, отношений между мужчиной и женщиной, родителями и детьми...» (Джон Брек).

Итак, прославлять Бога в своем теле или с помощью своего тела – это означает, что Бог хочет, чтобы ничто не про-

пало, но Он хочет также, чтобы мы изменили свои мысли и то, как мы используем вещи, чтобы в то же время в нашей повседневной жизни всегда была чистота.

Полагаю, что для этого необходимо исполнять три требования.

Первое требование: стараться привести в соответствие, по крайней мере настолько, насколько это возможно, слова и поступки.

Течение мира нельзя изменить. Войны и грех будут владеть миром. Нужно быть реалистом и примириться с тем, что мир всегда был таков и ничто не меняется. Но принятие реальности не должно убивать надежду или уменьшать, а то и вовсе прекращать наши усилия. Мы знаем, что образ мира сего всегда останется тот же, изменить же нужно устройство мира и дух мира. Нигде в Священном Писании не сказано, что по Своем Втором Пришествии Христос найдет лучший мир. Но это ни в коем случае не отменяет нашей ответственности действовать во имя изменения к лучшему мира и указывать путь братьям и сестрам ко второму рождению с помощью истины, которая есть в нас. Никогда нельзя забывать, что наш мир живет в нескольких регистрах. Свет рядом с темнотой. Христианин должен непрестанно освещать мглу и распространять вокруг себя свет. Усваивая Божии замыслы, мир сообразуется с Божиими методами.

Второе требование: стараться как можно меньше думать плохо о других.

Не будем поступать с другими так, так мы не хотим, чтобы поступали с нами. Они любят Христа по-своему, у них достаточно святости, красоты и мудрости. Наше дело – не осуждать, а исповедовать и делиться. Результатом этого может быть большая душевная глубина как для других, так и для нас самих.

И еще: другого человека знает только Бог. Он Один Судия. Не наше дело устраивать вместо Него Судный день и еще менее – играть там роль судии.

«Несомненно, существуют реалисты или те, кто ут-

верждают, что они реалисты; те, кто провозглашают себя учителями психоанализа и психиатрии, но часто они лишь жертвы предубеждений. Предположим, что им удастся открыть некоторые вещи, или даже все, что касается анализируемой личности. Означает ли это, что все те постыдные поступки действительно идут из сердца? Если никто не в силах понять даже свое сердце, ибо Один Бог испытывает сердца – в том числе и мое – и утробы, то как же я могу позволить себе исследовать глубочайшие секреты других людей, какими бы ни были их слова или поведение? Человек – это таинство, чьи глубины может испытать только Бог, создавший его. Исходя из той же логики, каждый грешник является таинством. Мне дано лишь попробовать исцелить рану грешника. В тот момент, когда я содействую его разрушению, калечу себя» (Митрополит Гор Ливанских Георгий (Ходр)).

Третье требование: предоставить действию Святого Духа в истории открытое и созидательное измерение.

Когда Святой Дух решает взять, всегда находит средства для выражения. И они не ограничиваются областью разума. Рассудок, который не проходит через сердце, чтобы получить освещение и познать свои границы и свою слабость, становится все язвительнее и язвительнее и может лишь хранить вещи, не более. Сердце – это связь всех вещей.

Я хочу сказать этим, что человек важнее, чем его дела. Любой институт этого мира, ограничивающийся лишь земной властью, уйдет вместе с миром. Следует признать, что и в наших Церквях время от времени вводятся популярные начинания, были и процветавшие учреждения, оказавшиеся чуждыми Святому Духу.

Также и люди, даже в самых удаленных пустынях, нуждаются в любви. Но кто же сможет утверждать, что он способен любить, если он не верит в Бога, не понимает, что он в Боге и видит все Его взором? Скажи себе, что твой брат исправится только тогда, когда ты его полюбишь. Значит, его нужно любить, признавать, что он лучше тебя, признавать, что каждый

грешник, преступник, блудник красивее тебя, ибо ты призван видеть свои пороки, а не пороки других. Повторяю: ибо другого человека знает только Бог, только Бог может судить его!

Вы возразите: «Что же станет с представлением об общественном праве, гражданском суде, даже церковном суде? Где провести черту между тем, что позволено, и что нет, что возможно, и не возможно?»

Я отвечаю историей от о. Симеона Коссека. В одном видении святого Иеронима в праздник Рождества Христова Господь спросил у него: «Иероним, сейчас, когда все мне дарят что-нибудь, что ты мне дашь?» «Дам Тебе, Господи, свои молитвы!» – ответил блаж. Иероним. «Это хорошо, но что еще?» «Господи, дам Тебе свое подвижничество!» «Очень хорошо, но что еще?» «Господи, дам тебе все свои ночи, проведенные в бодрствовании!» «И это приемлю, но Я хочу от тебя еще что-то!» «Но что еще я могу преподнести Тебе, Господи? У меня больше ничего нет...» – недоумевал подвижник. «Есть нечто, что ты не предал мне – твои грехи»...

Здесь собран опыт самарянки и Заххей, они предали Богу свои грехи, говорит о. Симеон. И ведь это мог бы быть и наш опыт!

Пусть будет так, как есть, Господь ждет, чтобы мы пришли такими, какие мы есть, бедными, слабыми, оставшимися без ничего, слепыми, чтобы сказать Ему: «Я знаю, что Ты любишь меня, и прихожу таким, как есть, умасти мои раны елеем милосердия».

Это возможно лишь в том случае, если мы смиренно предстанем пред взор Господа. Смирение – это добродетель, не свойственная нам от природы, стяжать ее нелегко, смирение – это противоядие от гордости. Начиная с Адама и до конца времен, человек отравлен гордостью.

Поэтому смирение есть «истинное лекарство от гордости. Смирение – это Божий дар, которое зарождается тогда, когда однажды на нас останавливается взгляд, исполненный любви, какими бы ни были эти обстоятельства встречи с Гос-

подом. Необходимо, чтобы однажды Господь встретил нас, поговорил с нами, полюбил нас так, чтобы мы поняли, не умом, а сердцем, что нас любят... Это очень важно, ибо нас постоянно испытывают безнадежностью, унынием, возмущением, оставляя нас один на один с нашими слабостями, в каком бы виде они ни проявлялись. Бывают моменты, когда мы больше не хотим и слышать об этих слабостях, когда мы больше не выносим этого. Но мы ошибаемся, избирая путь бунтарства или отчаяния – это тупик, путь в небытие» (о. Симеон Коссек).

Лишь тогда мы по-настоящему способны вступить в бой со своими страстями, слабостями и грехом, когда мы действительно получили от Господа дар милосердия и смирения. Только тогда мы сможем достичь истинного покаяния и обращения.

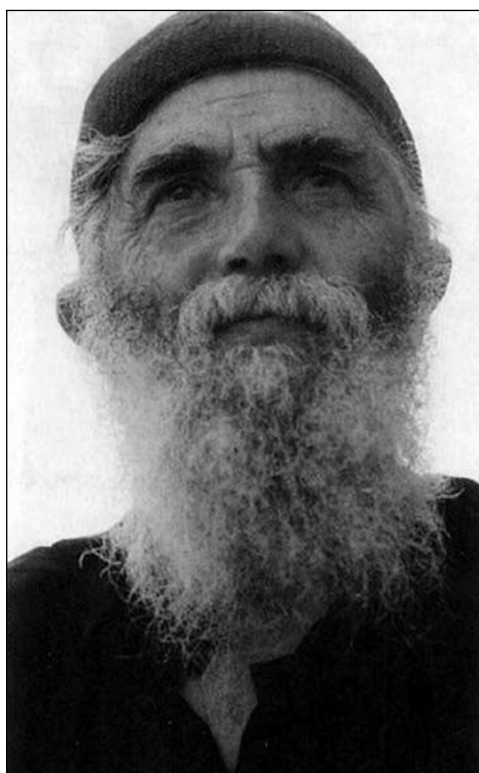
Из этого следует важность Упражнения в молитве. Молитва учит нас, как Христос позволяет каждому в соответствии с его возможностями причаститься Божией Любви.

Вся наша жизнь начинается с желаний и возможности молиться. Молитва помещает нас в данный момент, в то время как нас постоянно преследует искушение жить в прошлом или будущем, но никогда в настоящем. Итак, мы нуждаемся в ежедневной молитве, которая вернет нас на землю, в действительность, туда, где Бог призывает нас жить своей жизнью, принять ответственность за других, чтобы молитва стала основанием всего того, что мы есть, что мы говорим, что представляет собой наше исповедание в этом мире и этому миру во имя Бога, Отца нашего.

Видя себя таким образом в Божием свете, мы можем наконец сказать Господу: «Очисти меня и помоги мне измениться, или лучше: измени меня, помоги мне непрестанно стремиться к Тебе, не оборачиваясь назад».

✠ СТЕФАН,
Митрополит Таллинский
и всея Эстонии

Настоящий текст основан на различных статьях, опубликованных в журнале SOP. Париж, № 225, 241, 243.

Старец Паисий

ПИСЬМА СТАРЦА ПАИСИЯ СВЯТОГОРЦА

Из письма шестого. Блаженства

1. Блаженны возлюбившие Христа больше всего в мире и живущие вдали от мира и рядом с Богом в райской радости еще на земле.
2. Блаженны сподобившиеся жить незаметно, стяжавшие великие добродетели и не стяжавшие себе даже малого имени.
3. Блаженны сподобившиеся юродствовать и таким образом сохранившие свое духовное богатство.
4. Блаженны те, которые не проповедуют Евангелие словами, но живут им и проповедуют его своим молчанием, с помощью благодати Божией, которая и выдает их.
5. Блаженны радующиеся тогда, когда их несправедливо обвиняют, а не тогда, когда их справедливо хвалят за их добродетельную жизнь. Именно в этом заключается признак святости, а не в сухих телесных подвигах и не в великом множестве подвигов, которые, если не совершаются со смирением и с целью совлечения ветхого человека, производят лишь обманное впечатление на людей.
6. Блаженны предпочитающие, чтобы их обижали, нежели что-

бы они сами обижали других, и спокойно и молчаливо принимающие обиды, потому что этим они на деле показывают, что веруют «во единого Бога Отца, Вседержителя» и от Него ждут себе оправдания, а не от людей, чтобы те воздали им в этой жизни суетными благами.

7. Блаженны родившиеся калеками или ставшие таковыми по неосторожности, если при этом они не ропшут и славословят Бога. У них будет самое лучшее место в раю вместе с исповедниками и мучениками, которые отдали ради любви Христовой свои руки и ноги и теперь в раю постоянно с благоговением лобзают руки и ноги Христовы.

8. Блаженны родившиеся безобразными и испытывающие унижение здесь, на земле, потому что они заслуживают самого красивого места в раю, если славословят Бога и не ропшут.

9. Блаженнее вдовы, которые носят черную одежду в этой жизни, пусть даже невольно, и при этом живут белой духовной жизнью, славословят Бога и не ропшут, чем те несчастные женщины, которые носят пестрые одежды и ведут распутную жизнь.

10. Блаженны и трижды блаженны сироты, лишившиеся великой любви своих родителей, потому что они еще в этой жизни

ни сподобились иметь Отцом Бога и при этом хранят родительскую любовь, которой лишились, в Божием банке, и она приносит проценты.

11. Блаженны родители, которые не используют слова «не» в разговоре со своими детьми, но удерживают их от зла своей святой жизнью, которой дети подражают, следуя с духовным мужеством за Христом в радости.

12. Блаженны дети, которые «от чрева матери» родились святыми, однако более блаженны те, которые родились со всеми наследственными мирскими страстями, но подвизались до седьмого пота, искоренили их в себе и унаследовали Царство Божие в поте лица (ср.: Быт. 3, 19).

13. Блаженны дети, которые с младенчества жили в духовной обстановке и потому неустанно преуспевали в духовной жизни.

Но трижды блаженны те обделенные дети, которых не учили ничему полезному (но, напротив, постоянно подталкивали ко злу), но у которых, стоило им услышать о Христе, заблестели глаза и, повернувшись на сто восемьдесят градусов, они сразу очистили до блеска свою душу и вышли из пределов земного тяготения на духовную орбиту.

14. Счастливы, как говорят в

миру, космонавты, которые вращаются вокруг Луны.

Однако блаженны сделавшиеся невещественными Христовы «раенавты», которые взлетают к Богу и постоянно вращаются в раю — своем постоянном жилище — с помощью самого быстрого средства передвижения и не расходуя много горючего, но обходясь одним сухариком.

15. Блаженны славословящие Бога за луну, которая им светит, когда они идут ночью. Однако блаженнее те, которые поняли, что и свет луны не является ее собственным, а также то, что их собственный духовный свет не их собственный, но Божий. Сияют ли они, как зеркало или как простое стекло, или как крышка от консервной банки, — если на них не упадут лучи солнца, они не могут засиять.

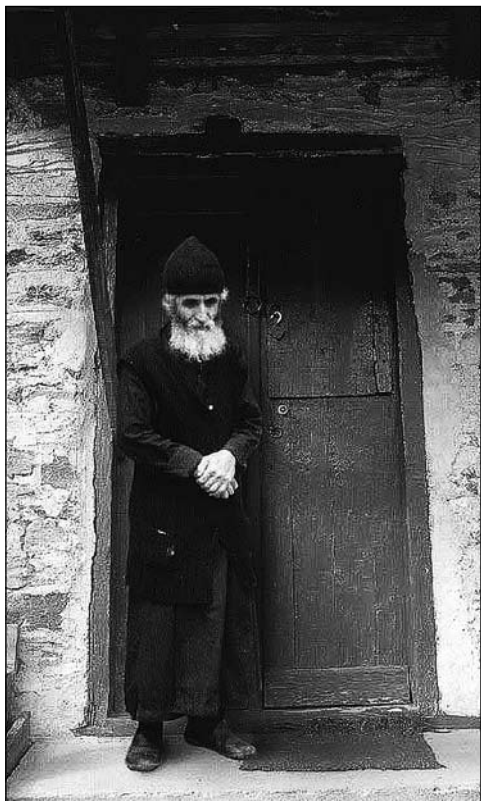
16. Счастливы, говорят в миру, живущие в хрустальных дворцах и имеющие все удобства.

Однако блаженны сумевшие сделать свою жизнь простой, освободиться от петли этого мирского прогресса с множеством удобств (= множеством неудобств) и избавиться от ужасного душевного беспокойства нашего времени.

17. Счастливы, говорят в миру, те, которые могут насладиться благами мира.

Келлия старца Паисия

Старец Паисий

Однако блаженны те, которые все это отдают Христу и лишают себя всякого человеческого утешения — опять-таки ради Христа. Таким образом они сподобляются день и ночь пребывать со Христом, получая Его божественное утешение, которое часто оказывается столь великим, что они обращаются к Богу с такими словами: «Боже мой, нельзя вынести Твоей любви, потому что она велика и не вмещается в мое маленькое сердце».

18. Счастливы те, у которых есть хороший заработок и большие дома, говорят мирские люди, потому что у них есть все возможности и они делают все, что хотят.

Однако блаженны те, у которых есть только каморка, куда можно забиться, немного пищи и одежда, как говорит божественный Павел (см.: 1 Тим. 6, 8), и которые смогли таким образом сделаться чужими для суетного мира, а землю используют как подставку для ног, как чада Божии, тогда как их ум постоянно пребывает возле их Благого Отца — Бога.

19. Счастливы те, которые становятся (пусть даже на несколько часов с помощью алкоголя) генералами и министрами, чему радуются люди мирские.

Однако блаженны те, которые совлеклись своего ветхого человека, стали невещественными, сподобились с помощью Духа Святого стать земными ангелами, нашли райские божественные бочки и постоянно

пьют райское вино и пьянеют от него*

20. Блаженны родившиеся безумными, потому что они будут судимы как безумные и войдут в рай без паспорта.

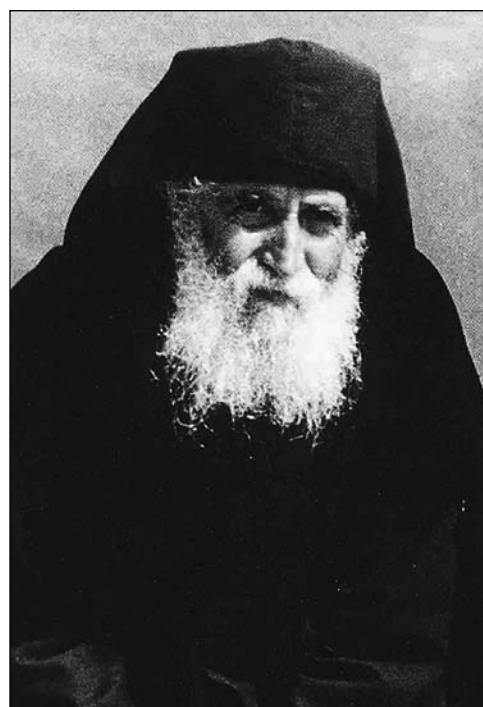
Однако блаженны и трижды блаженны те, которые, будучи мудрыми, изображают из себя безумцев ради любви Христовой и смеются над мирской суетой, потому что их безумие Христа ради стоит больше всех знаний и премудрости премудрых всего мира сего.

Прошу всех сестер молиться, чтобы Бог дал мне или, лучше, забрал у меня мой маленький ум, для того чтобы я хотя бы таким образом мог получить рай, будучи судим как безумный. Или пусть Он сведет меня с ума Своей любовью, чтобы я вышел за рамки своего «я», за пределы земли и земного тяготения — иначе моя монашеская жизнь не будет иметь смысла. Внешне я как монах поседел. Внутренне же день ото дня чернею из-за нерадения, но оправдываю себя болезнями и тогда, когда случится заболеть, и тогда, когда у меня все в порядке и меня нужно бить палкой. Молитесь обо мне.

Христос и Пресвятая Богородица с вами.

С любовью о Христе
ваш брат монах Паисий.

* здесь игра слов: слово «алкоголь», οινόπνευμα, в греческом языке созвучно слову «Дух Святой» (Αγίον Πνεύμα).

Старец Паисий

НЕ СУДИТЕ, ДА НЕ СУДИМЫ БУДЕТЕ (МФ. 7, 1-11)

Извлечения из «Лестницы» прп. Иоанна Лествичника

Pühakute redeli pühakuju

Видал я таких людей, которые тайно и скрытно соделывали тяжкие согрешения, а между тем, считая себя лучшими других, безжалостно нападали на тех, которые увлекались в легкие, но явные проступки (X, 13).

Человекоубийцы бесы побуждают нас или согрешить, или, когда не грешим, осуждать согрешающих, чтобы вторым оксвернуть первое (X, 11).

Услышав, что некоторые злословят ближних, я запретил им; делатели же сего зла в извинение отвечали, что они делают это из любви и попечения о злословимом. Но я сказал им: «Оставьте такую любовь, чтобы не оказалось ложным сказанное: Оклеветающего тай искреннего своего, сего изгоняя (Пс. 100, 5)». Если ты истинно любишь ближнего, как говоришь, то не осмивай его, а молись о нем втайне; ибо сей образ любви приятен Богу <...> (X, 4).

Перестанем судить и осуждать ближнего, и мы не будем бояться хульных помыслов; ибо причина и корень второго есть первое (XXIII, 51).

Видал я согрешившего явно, но втайне покаявшегося; и тот, которого я осудил как блудника, был уже целомудр у Бога, умиловитив Его чистосердечным обращением (X, 6).

<...> Некоторые явно впадали в великие согрешения, но большие добродетели совершали втайне; и те, которые любили осмеивать их, обманулись, гоняясь за дымом и не видя солнца (X, 8).

Скорые и строгие судии прегрешений ближнего потому сею страстию недугуют, что не имеют совершенной и постоянной памяти и попечения о своих согрешениях. Ибо если бы человек в точности, без покрывала самолюбия, увидел свои злые дела, то ни о чем другом, относящемся к земной жизни, не стал бы уже заботиться, помышляя, что на оплакание и самого себя не достанет ему времени, хотя бы он и сто лет прожил, и хотя бы увидел истекающим из очей своих целый Иордан слез. Я наблюдал за плачем истинного покаяния, и не нашел в нем и следа злословия и осуждения (X, 10).

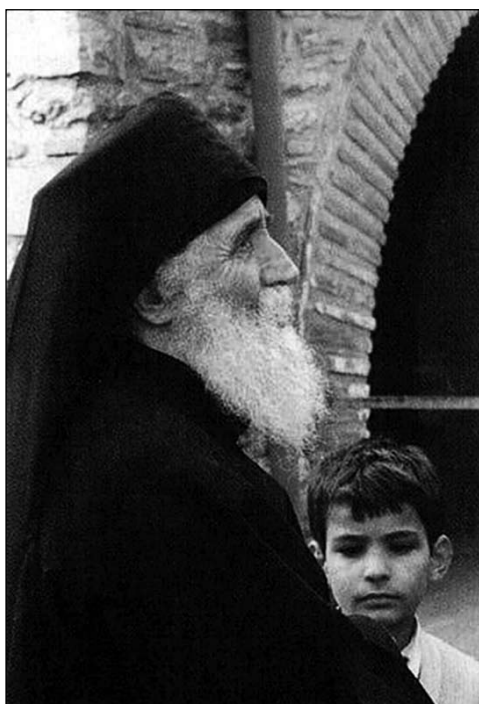
<...> Если бы ты увидел кого-либо согрешающего даже при самом исходе души из тела, то и тогда не осуждай его; ибо суд Божий неизвестен людям <...> (X, 8).

Судить — значить бесстыдно похищать сан Божий <...> (X, 14).

Гордость есть <...> мать осуждения <...> (XXIII, 1).

Святое смиренномудрие говорит: кто имеет любовь ко мне, но еще не совокупился со мною совершенно, то никого не будет осуждать, не пожелает начальствовать, не будет выказывать свою премудрость. По совокуплении же со мною для него уже закон не лежит (1 Тим. 1, 9) (XXV, 24).

<...> И Лот, как я думаю, потому оправдался, что живя посреди грешных людей, никогда их не осуждал (IV, 100).

Isa Paisius

ATHOSE MÄE MUNGA ISA PAISIUSE ÕNDSAKSKIITMISED

1. Õndsad on need, kes on armastanud Kristust enam kui mis tahes asja siin ilmas ja kes elavad juba maa peal maailmast eemal, Jumala lähedal paradiisi rõõmus.

2. Õndsad on need, kel on õnnestunud elada varjus ja kes on jõudnud suurte voo-
rusteni saavutamata vähimatki kuulsust.

3. Õndsad on need, kel on õnnestunud elada meeletuna* ja kes sel kombel on alal hoidnud oma vaimulikku väärivara.

4. Õndsad on need, kes kuulutavad evangeeliumi mitte sõnade, vaid oma eluga, ja kes kuulutavad seda vaikimisega Jumala armus, mis ainsana neid reedab.

5. Õndsad on need, kes pigemini rõõmustavad selle üle, kui neid ülekohtuselt süüdistatakse, kui selle üle, et neid kiidetakse nende voorusliku elu pärast. Selles peitub pühaduse märk, mitte aga viljatus askeesis ega suures hulgas askeetlikes toimingutes, mis, kui neid ei sooritata alandlikkuses ja sihiga ära heita vana inimene, tekitavad vaid väärased mõtteid iseenese kohta.

6. Õndsad on need, kes pigemini taluvad ülekohut, kui seda ise teevad, kes rahumeelselt ja vaikides lasevad ülekohutul endale osaks saada, sest nii näitavad nad tegudega, et usuvad ainu Jumala, Kõigeülalpidaja Isa sisse ja ootavad õigeksmõistmist Temalt ning mitte inimestelt, et mitte olla asjatult siin ilmas õigeks mõistetud.

7. Õndsad on need, kes on sündinud vigasena või selliseks muutunud oma hooletuse tõttu, kuid kes ei kaeba ja an-
navad au Jumalale. Nende päralt on pari-
mad kohad paradiisis usutunnistajate ja
märtrite kõrval, kes on oma käed ja jalad
ära andnud armastusest Jumala vastu ja

kes nüüd ülistades suudlevad Kristuse
käsi ja jalgu.

8. Õndsad on need, kes on sündinud
inetuna ja keda maa peal põlatakse, sest
nemad annavad au Jumalale ja ei kurda;
neil on õigus kõige kaunimaile kohtadele
paradiisis.

9. Õndsad on lesknaised, kes, isegi, kui
nad seda ei taha**, kannavad selles elus
musta ja elavad vaimulikku elu, mis on
valge kui lumi, andes nurisemata au Ju-
malale, teistviisi õndsad kui need õn-
netud naised, kes kannavad kirevaid rõi-
vaid ja elavad kõlvatut elu värvikülluses.

10. Õndsad, kolmekordselt õndsad on
vaeslapsed, kes on ilma jäetud oma vane-
mate tohutust õrnusest, sest neid on ar-
vatud väärilisteks saama juba selles elus
endale Isaks Jumala ja vanemlik õrnus,
millest nad ilma on jäänud, saab kasviku-
ga tallele pandud Jumala hoiukassasse.

11. Õndsad on vanemad, kes kunagi ei
ütle oma lastele „ära tee“, vaid kes hoia-
vad neid kurja tegemast oma püha elu-
ga, mida lapsed jälgendavad, käies niiviisi
rõõmsaina Kristuse järel, täis vaimulikku
julgust.

12. Õndsad on lapsed, kes on pühade-
na sündinud emahüst, aga veelgi enam
need, kes on sündides saanud pärandiks
kõik maailma kired, on higest nõretades
nendega võidelnud, nad välja juurinud ja
päerinud jumalariigi „oma pale hgis“.

13. Õndsad on lapsed, kes väikesest pea-
le on elanud pühaduse keskkonnas ja
vaevata edenenud vaimulikus elus.

Siiski kolmekordselt õndsad on hoo-
letusse jäetud lapsed, keda üldse pole
aidatud (vastupidi, keda on halvale
tõugatud), aga kelle silmad on särama
löönud, kui nad on kuulnud räägitavat
Kristusest: tehes 180-kraadise pöörde,
on nad hetkega puhastanud oma hinge
ja väljunud maiste ahvatluste ringist, et
liikuda vaimulikul orbiidil.

14. Õnnelikud on kosmonaudid, ütleb
maailm, kes tiirlevad ilmaruumis, orbiidil
ümber kuu või kes isegi kõnnivad kuu peal.

Aga õndsad on Kristuse „paradiisinau-
did“, kes tõusevad Jumalani ja tiirlevad
alaliselt ümber paradiisi, oma päris-
kodu, kiiremini mis tahes kosmoselaevast ja
palju kütust kulutamata: kõigest tükike-
se leiva eest!!

15. Õndsad on need, kes kiidavad Juma-
lat kuu eest, mis neid öösiti valgustab.

Veelgi õndsamad aga need, kes on aru
saanud, et nii nagu kuu valgus pole kuu
oma, pole ka vaimulik valgus nende oma,
vaid see on Jumalalt. Sest peegel, tavali-
ne klaas või konservikarbi kaas saavad
ainult siis valgust peegeldada, kui neile
langevad päikese kiired.

Isa Paisiuse kella

16. Õndsad, ütleb maailm, on need, kes
elavad uhketes paleedes ja tunnevad rõõ-
mu kõiksugu mugavustest.

Aga õndsad on need, kes on suutnud
muuta oma elu lihtsaks, vabastanud end
sellest arvukalt mugavusi – teisisõnu
ebamugavusi – pakkuva ilmaliku arengu
silmusest ja päästetud kohutavast hinge-
vaevast, mis on omane meie kaasajale.

17. Õndsad, ütleb maailm, on need, kes
võivad rõõmu tunda maistest hüvedest.

Aga õndsad on need, kes annavad kõik
Kristusele, loobuvad igast inimlikust
lohutusest Kristuse pärast ja saavad sel
kombel nii õil kui päeval olla Kristuse
lähedal, Tema jumaliku lohutuse rüpes,
mis mõnikord on nii tungiv, et nad ütle-
vad Jumalale: „Mu Jumal, Sinu Armastust
on võimatu taluda, sest see on mõõtmatu
ega mahu minu väikesesse südamesse“.

18. Õndsad, ütleb maailm, on need, kes
istuvad kõrgetel ametikohtadel ja kellele
kuuluvad suurimad majad, sest neil on
kõik, mis vaja, et elada muretult.

Aga õndsad on need, kel on vaid katus pea
kohal, toit ja riie – nagu kirjutab jumalik
Paulus – ja kes sel kombel on suutnud
jääda võõraks tühisuse maailmale: Juma-
la lastena kasutavad nad maad jalgealu-
sena, nende vaim aga viibib lakkamatult
Jumala, oma Hea Isa, läheduses.

19. Õndsad on need, kes vägijookide
mõjul saavad kindraliteks ja ministriteks
– olgugi vaid mõneks tunniks – ameteis-
se, mille üle rõõmustavad ilmalikud ini-
mesed.

Aga õndsad on need, kes on maha rapu-
tanud vana inimese, saanud vabaks aine-
lisest ja suutnud Püha Vaimu läbi muu-
tuda maiseks ingliski: leidnud paradiisi
jumaliku kraani, juues ja olles lakkama-
tus joovastuses paradiisi veinist.

20. Õndsad on need, kes on sündinud
ullikestena ja keda ullikesteks peetakse,
sest nii pääsevad nad paradiisi ilma luba-
täheta.

Aga õndsad ja kolmekordselt õndsad on
targad, kes elavad ullikestena Kristuse
armastuse pärast ja naeravad maailma
tühisuse üle: nende hullus Kristuses on
enam väärt kui kõik teadmised ja kogu
maailma tarkade tarkus.

Ma anun kõiki õdesid, et nad paluksid
Jumalal anda mulle või pigem võtta mi-
nult see vähenegi aruraas, mis mul on, et
tagaksin niiviisi enesele pääsu paradiisi,
sest nii arvatakse mindki ullikeste hulka.
Või ajagu mind hulluks oma Armastu-
sega, et saaksin välja iseendast, saaksin
välja maailmast ja maistest ahvatluste
kütkest, sest muidu pole mu mungaelul
mõtet!

Mungana olen väliselt valge. Seesmiselt
aga üha mustem, sest olen munk, kes on
end hooletusse jätanud. Ja õigustan en-
nast, öeldes, et olen haige, kui ma seda
olen. Aga kui tunnen end hästi, õigustan
end ikkagi, tuues ettekäändeks haiguse,
nii et olen ära teeninud ühe korraliku ke-
retäie!

Palvetage minu eest!

Olgu Kristus ja Jumalaema teiega!

Armastusega Kristuses
Teie vend
munk Paisius

(Tõlgitud raamatust Isa Paisius „Kirjad“,
Ed. Monastère St Jean-le-Théologien,
Saloniki 2005, lk 236 –242)

* Viidatud on inimestele, keda kutsutakse Kiri-
ku pärimuses Kristuse pärast meeleutuks (jõ-
ledateks, jaburateks, arututeks vrd 1Kr 4:10).
(Toim)

** Kreekas on ja varem oli mujalgi normiks, et
lesed kannavad musta värvi riideid. (Toim)

ÄRGE MÕISTKE KOHUT, ET TEIE ÜLE EI MÕISTE-TAKS KOHUT

Matteuse 7:1-11

Püha Johannes Redelikirjutaja mõt-teid

Olen näinud mõningaid, kes varjus ja salaja teevad päris hirmsat pattu, aga puhtust teeseldes ründavad tuliselt neid, kes avalikult mõnes väikeses asjas eksinud. (X:17 (14))

Hukutavad kurivaimud ärgitavad meid kas pattu tegema või, kui me pattu ei tee, patustanud süüdistama, nii et ühe või teise läbi meid roojastada. (X:15 (13))

Olen kuulnud hukkamõistjaid ja noo-minud neid ning need pahategijad on vastanud, et nad teevad nõnda armastu-sest ja hoolitsusest süüdistatava vastu. Ent mina olen kostnud: Jätke selline ar-mastus, et ei eksiks see, kes öelnud: Kes salaja oma ligimese peale keelt peksab, tema ajan ma minema! (Ps 100/101:5)

Kui sa armastad, nagu väidad, siis pal-veta tema eest salajas ja ära meest pilka, sest selline viis on Issandale meelepära-ne. (X:4 (3))

Jätkem ligimese arvustamine ja huk-kamõistmine, siis ei pea me kartma jumalateotuse mõtteid, sest ligimese üle kohtu mõistmine on jumalateotuse põhjuseks ja juureks. (XXIII:12)

Olen näinud inimest, kes tegi avalikult pattu, aga salajas kahetses, ja tuli välja, et see, keda ma olin hooratöös süüdis-tanud, oli Jumala ees tegelikult puhas, sest ta oli oma pöördumisega Jumalalt lepituse leidnud. (X:7 (6))

Mõned on teinud avalikult suurt pattu, aga salaja veel rohkem head. Tihti on laimuhimulised petnud ennast ja neil pole käes mitte päevalgus, vaid suits. (X:11(9))

Ligimese eksimuste teravad ja täpsed arvustajad on selle pahe vallas, et nad

omaenda eksimuste pärast ei muretse ega pea neid sugugi kindlalt ja täienis-ti meeles. Sest kui keegi kergitab oma isekuse katet ja näeb oma kurjust, ei muretse ta enam muu üle, vaid arvab, et eluaega ei jää omagi pattude pärast nut-ta. (X:13 (11))

Kui sa näed ka pahategijat tema surma-tunnil, ära mõista tema üle kohut, sest Jumala otsused jäävad inimestele varja-tuks. (X:10 (9))

Kohtumõistmine on Jumala osa häbe-matu omastamine. (X:18 (15))

Uhkus on kohtumõistmise ema. (XXII (XXIII): 1)

Vaga alandlikkus ütleb: Kes mind ar-mastab, ei süüdistata, ei mõista kohut, ei võimutse ega targuta, kuni on minuga ühinenud. (XXV:23)

Ma mõden, et Lott sai sellepärast õigeks, et ta elas patuste seas, aga ei mõistnud neid kunagi.

Johannes Redelikirjutaja koos suurmärter Georgiuse ja Sebastia märterpiiskopi Blasiusega

EAÕK TORNIMÄE NEITSI MARIA KAITSMISE KOGUDUS

Ülempreester Andreas Pöld

1. oktoobril pidasime Jumalaema kaits-mise püha. Selle püha aluseks on sünd-mus Konstantinoopoli Blaherna kiri-kus, kus hoiti Neitsi Maarja maisest elust säilinud võöd. Seal said ilmutuse püha Andreas ja tema õpilane Epifani-us, kes nägid õhtuse jumalateenistuse ajal taevaletuuses kõndivat Jumalasün-nitajat, ümbritsetuna taevalikust val-gusest, inglitest ja hulgast pühakutest. Pisarsilmi ristirahva eest palvetavat Neitsit saatsid Ristija Johannes ja apos-tel Johannes. Peale pikka palvet võttis Jumalaema oma peast katte ja laotas sel-le kirikus palvetava rahva kohale, kaits-tes neid sellega. Ta pöördus Oma Poja poole sõnadega: „Võta vastu iga inime-ne, kes palvetab Su poole ja kes hüüab appi minu nime.” Pärast Jumalaema lah-kumist kadus ka tema loor rahva kohalt. Kirikus pöördutaksegi Jumalasünnitaja poole sõnadega: „Kaitse, päästa, aita ja hoia meid!”

Tornimäe koguduse asutamise aasta on mõnedes kirjades 1846, teistes 1847 ja kolmandates 1848. Omamoodi õiged on kõik aastaarvud. 1846. aasta kava järgi jaotati maakond õigeusuliste jaoks kolmeks koguduseks: Muhu, Lääne-Saaremaale Kihelkonna (hiljem hakati segaduste vältimiseks luterlastega nime-tama seda kiriku asukoha järgi Lüman-da koguduseks) ja Ida-Saaremaale Jaani (Pöide) õigeusu kogudus. 1847. aastal sai see plaan Pühima Sinodi otsusega teoks. Jaani (Pöide) õigeusu kogudus jaotati 1848. aastal Ööriku ja Torni-

mäe kogudusteks. Tornimäe kogudu-sest eraldati 1848 omakorda Laimjala (Kahtla) ja 1911 Levala kogudused. Põhjuseks oli rahva rohkus, sest juba 1848. aastal oli selles piirkonnas üle 5000 õigeusulise. Nii et jäägu tõlgenda-jate meelevalla, kas võtta koguduse al-guseks kava valmimine, kirikuvalitsuse otsus või esimene jumalateenistus, mis sellenimelises koguduses peeti.

Esialgu peeti Tornimäe koguduse jumalateenistusi Uuemõisa ühes kivi-hoones, mille eest kogudus omaniku-le ka renti maksis. Bütsantsi stiilis viie kupliga kirik valmis Riia arhitekti Sheeli kavandite järgi ja pühitseti 1873. aastal. Kiriku ehitaja oli Riia kaupmees Krüger. Tol ajal oli see suurim maakirik Saare- ja Muhumaa õigeusu kirikute seas.

1944. aastal sai pühakoda sõja tõttu rängalt kannatada. Kogudus parandas purustused oma jõududega.

Praegu kogudust teeniv preester isa Felix Kadarik on koguduse asutamisest alates kahekümne esimene vaimulik, lisaks on seal teeninud hulgaliselt kõ-streid ja teisi kirikuteenreid.

EAÕK MUHU-RINSI NEITSI MARIA KAASANI PÜHAKUJU KOGUDUS

Ülempreester Andreas Pöld

1846.–1848. aastal astus õigeusku 2756 muhulast ehk ligi 70% Muhu saare elanikkonnast. Lääne-Muhu-maal asuv Rinsi kogudus asutati Pühi-ma Sinodi otsusega 20. märtsil 1847. Saaremaa sillakohtunik Buxhoevden tegi kiriku juhtkonnale ettepaneku paigutada vastavatud õigeusu kogudus Tamse kroonumõisa kivist hääberbi ruumidesse. Esimene jumalateenistus toimus 1. mail 1847, mõisas said ela-mispinna ka kirikuteenrid peredega. Mõisaruumide kasutamise eest maksis kogudus aastarenti 200 rubla. Vaja-dus oma kiriku järele oli aga nii suur, et 1848. aastal koostasid Muhumaa õigeusulised Balti kindralkubernerile kirja, milles avaldasid soovi saada en-dale Liival asuv luteriusu kirik. Seda palvet mõistagi ei rahuldatud.

1850. aastal eraldati kroonumõisast Rinsi kogudusele maad kiriku, kiriku-maja ja surnuaia jaoks. Hiljem eraldati maid ka Viira külas surnuaia laiendamiseks ja koguduse koolimajade ehitamiseks, samuti karja-, heina- ja põllumaadeks. 1869. aastal sisustas kogudus omal kulul väikese kirikuma-ja Rinsi mõisas, seal toimusid juma-lateenistused ja elasid ka kirikuteenrid. Praegune väärakas vanabütsantsi sti-ilis viie torniga kivikirik mõõtmega 23x18x18 meetrit valmis 1873 ja pü-hitseti sama aasta oktoobrikuus Juma-lasünnitaja imettegeva Kaasani ikooni auks, mis pärimuse järgi on maalitud

Fotod: Andreas Pöld

evangelist Luuka enda poolt. Muhula-ne Herman Aav, kellest sai hiljem Soo-me Õigeusu Kiriku peapiiskop, maa-lis Rinsi kirikule hulga pühakujusid. 1990ndatel toimunud kirikuremondi käigus on pühakoda saanud küll uue katuse, kuid kirik vajab tõsisest remonti nii väljast kui seest.

Kogudust on teeninud asutamisest alates ligi 20 vaimulikku, lisaks kõst-rid, kellest enamus on olnud kohaliku haridus- ja seltsielu edendajad. Kau-aaegse Rinsi koguduse kõstri Tihhon Jupaševski poeg Nikolai Järvesalu tee-nis aastail 1948–1991 Saaremaa õi-geusu kogudusi, tütre Olga, Valeeria ja Liidia laulavad aga tänase päevani teenistustel ja talitustel maakonna õi-geusu kirikutes.

1850–1918 töötas koguduses rahva hariduse tõstmiseks kihelkonnakool, abikool oli Nõmmküla, Päelda (hiljem Viira), Linnuse, Igaküla, Nurme, Kū-lasema ja Levalõpme külas.

Noorteleht

Metropoolia / Nr 37 / Oktoober 2007

Orthofest 2007

Ingmar Kasser

9.–11. augustini toimusid Põltsamaal esimesed Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku noortepäevad nime all „Orthofest 2007“. Mul oli hea võimalus viibida kohal ja teha väikesi sissekandeid oma päevikusse.

Krõpsuga Ketsid

9. august, neljapäev

Põltsamaa kultuurimaja on vastupidiselt ootustele igati kaasaegne ehitis. Saabusin just parajal ajal, sest **Tõnis Mägi** valmistus esinema. Elektrooniline klaver tõi kuuldavale esimesed helid. Saal vakatas ja kõikide pilgud olid suunatud ainiti esineja poole. Mõtlesin, mis on küll selles muusikas nii erilist, miks on need helid nii kütkestavad? Usk, maailmavalu, hingestatus, poeesia, vaimulend, ja kõik lauldud läbi armastuse. Rahvas plaksutas ja tõusis mitmel korral püsti, avaldades tänu selle eest, mis artisti seest kuulajate sisse lendles.

Pärast Tõnis Mägi lummatvat esinemist astusid publiku ette kolm noort kollektiivi. Esimene neist kandis nime **Krõpsuga Ketsid**. Kui pillimehed lavale astusid, mõtlesin, et sealt tuleb küll mingi „kanepimuusika“, kuid ma eksisin. Tegemist oli omamoodi atmosfäärilise *pop-rock-indie* bändiga. Laulja elas loomingusse väga sügavalt sisse ja kõlas omanäoliselt. Silmal oli hea vaadata ja kõrval hea kuulda. Leidsin internetist ka nende kodulehekülje: www.ketsid.ee

Järgmisena astus lavale selline huvitav kooslus nagu **Outset**. Stiilile mõeldes võiks öelda, et *college-rock*, sest meelde tulid Ameerika noortefilmid, kus poiss ja tüdruk leiavad teineteise ja vahepealsetele intriigidele vaatamata sõidavad lõpuks lahtise autoga mööda pikka asfaltteed kaugusesse. Ka neil on koduleht internetis: www.outset.ee

Viimaks sai näha tõsist *grunge-metal* bändi, ladinakeelse nimetusega **Somnus**. Kuigi sõnad läksid keset helidemõllu kaotsi, oli tunda, et poisid annavad endast väga palju. Ka neil on internetis oma pesa: www.somnus.ee

Kõrval suurest muusikaelamusest pisut vilisemas, lonkisin sooja õhtuhämaruses ööbimiskoha poole.

10. august, reede

Pärast hommikuteenistust oli kavas jalgpallivõistlus. Säätisin end mugavalt murule pikutama ja vaatsin, kuidas spordilemburid jalkat mängivad. Väga tore oli vaadata, kuid varsti hakkas palav ja tekkis tahtmine ka ennast liigutada, sest kõik teised ju liigutasid. Tõusin püsti ja läksin ujuma, läbi linna lookles nimelt imekaunis jõgi.

Peagi jätkus programm kultuurimajas, seekord õpitubadena.

Esmalt läksin tantsutuppa, kus abivalmis neiu näitas inimskulptuuri valmistamist, seejärel harjutasime paaris liikumist ja kaastantsijate tajumist.

Järgnes trummituba, mille juhendaja oli kummalise välimusega mehike, seljas mustad riided ja habe ees nagu preestril. Kuulu järgi olevat tal juba lapsena trumm näppude vahele sattunud. Reisisime rütmidega Aafrikasse, põikasime improvisatsioonide maailma ja lõpuks avastasime end lavalt, kus esinesime kõikide meeleheaks.

Järgnes särgituba. Röömsameelse tüdruku juhatusel saime ise särki maalida, seda kohe selliste värvidega, mis pesus maha ei tule. Huvitav oli jälgida, kuidas igal inimesel on niivõrd isesugune arusaam värvide kooslusest ja visuaalsest kujutamisest.

Viimaks läksin väsinult filmituppa, kus näidati harivat filmi Eesti Apostlik-Õigeusu Kiriku ajaloost läbi palverändurite mõtiskleva kulgemise.

Algas lõunasöök. Panin oma uue särki hoolikalt kokku ja asetasin enda kõrvale toolile. Varsti saabus ka metropoliit Stefanus ning algas vestlusring.

Metropoliit rääkis poistest, tüdrukutest, meestest ja naistest, ootas küsimusi ja andis vastuseid.

Pikast elukogemusest ja kirikupärimusest inspireerituna lõi valitseja helge ja sügava öhk-konna, milles oli naeru, ohkamist, protesti ja leppimist. Mulle andis loeng väga palju jõudu ja usku juurde. Helisema jäi metropoliidi lause, et oma kaasaga ollakse koos mitte ainult selles, vaid ka igaveses, tulevas maailmas.

Pikutasin viisteist minutit ja läksin luteri kirikusse, kus toimus isa **Sakarias Leppiku** ja kirikuõpetaja **Urmas Nageli** kontsert.

Siinkohal peatun pisut, sulen silmad ja lasen ajal hingata. Siiras, isiklik, jõuline ja mõtlemapanev muusika. Need kaks meest puudutasid oma muusikaga mind nii sügavalt, et poetasin kirikupõrandale paar pisaratki.

Õhtu lõpetas Värska noorte etteaste. See, mis on setude kultuuri hoidmise kaudu tänapäeva jõudnud, on ühe linnapoisi jaoks täiesti uus ja läbikäimata maailm. Tantsisime ja laulsime koos nendega ning iga kord, kui mõni setu tüdruk mul käest kinni võttis, oli nii kohmakas olla. Röömsana ja elamustest pakatavana läksin magama.

11. august, laupäev

Kolmanda ja ühtlasi ka viimase päeva hommik algas piiskopliku liturgiaga. Pärast seda mindi ühiselt sööma, ühtäkki aga juhtuski nii, et kõik olid oma kodudesse laiali läinud ja mina seisin üksinda keset Põltsamaad. Jõgi vulises, nagu poleks vahepeal midagi toimu-

nud. Lonkisin bussijaama ja mu sees tuksus kummaline tunne, justkui oleksin veidike teistsuguseks inimeseks saanud.

Arvamused

Teale Altmäe: Minu arvates oli üritus iseenesest üks toredamaid ja ühendavamaid, kuid reklaami oleks võinud rohkem olla. Kõige rohkem meeldis mulle setu tüdrukutega laulda, tantsida ja trumme mängida!

Arhidiakon Justinus: Kõik, mis plaanitud, sai tehtud. Vähemalt osalejate jaoks. Tore oli. Esinejatest on tõsiselt kahju, nad vajavad ju publikut, sellepärast nad ju esinevad. Põltsamaa linn ei teadnud Orthofestist midagi. Laineid löid pappide mustad rüüd, mitte õigeusu noorte festival. Siin on mõtlemist.

Margus Lepvalts: Aga üritus oli ju tore ja läks ootuspäraselt. Vähemalt need, kes osalesid, said loodetavasti meeldiva elamuse. Saime sünnimusest ka toredaid pilte ja filmimaterjali, mida hiljem vaadata.

Preester Sakarias Leppik: Üritusi oli, ja vägagi mitmekülgsed. Infopuudusel jäi ära toetus isa Stefanile Põltsamaa õigeusukogudusele soodsa õhustiku loomisel ning selles imekaunis linnas õigeusu tutvustamisel. Sellised noortepäevad peaksid alati olema kohaliku koguduseelu elavdajad ning õigeusku mitte tundvaile inimesile seda tundma õppida võimaldav kasvulava. Programmi poolest möödusid päevad mõistlikus võtmes. Erakordselt huvitav ja vajalik oli metropoliidi vestlus noortega ja noortele.

Lauri Pöld: Orthofest oli väga lahe sündmus ja loodan, et järgmisel aastal tuleb see taas. Bändid olid samuti väga head. Eriti meeldis mulle trummituba ja särkide tegemine.

FC Ortho

Fotod: Margus Lepvalts

Eesti Õigeusu Noorte Liidu kodulehekülg: www.eonl.ee/index.php

Metropoolia

Peatoimetaja: **Madis Kolk** (madis.kolk@eaok.ee); välistoimetaja: preester **Sakarias Leppik**; kujundaja: **Inga Heamägi**

Tõlked vene keelde: **Stefan Fraiman**; tõlked prantsuse keelest: **Tiina Niitvägi-Hellamaa**; keeetoimetaja: **Epp Väli**

Aadress: **Wismari 32, Tallinn 10136**; interneti lehekülgi: www.orthodoxa.org (rahvusvaheline); www.eaok.ee (eesti); ISSN 1736-3284